

АВАНГАРД

ІЛЮСТРОВАНІЙ

ЖУРНАЛ ДЛЯ МОЛОДІ

А В А Н Г А Р Д V A N G U A R D

журнал для молоді.
Офіційний пресовий орган
Центральної Управи
Спілки Української Молоді.
Виходить щоквартально.

quarterly
Official Press Organ of
The Central Committee,
The Ukrainian Youth Association
(in exile).

Редакційна Колегія: мрр. ГАНОВСЬКИЙ Є., ДЕРЕМЕНДА Я.,
мрр. КОВАЛЬ О., КРУШЕЛЬНИЦЬКИЙ І. (головний редактор),
мрр. МИКУЛА В., інж. ОЛЕСЬКІВ В., проф. САГАН З., д-р В.
СТЕБЕЛЬСЬКИЙ.

Редакційне листування і матеріали надсилати на адресу:
»Авангард«, 49, Linden Gardens, Notting Hill Gate, London, W.2.,
England

Адреса Адміністрації: "Avantgard," 72 Bld Charlemagne,
Bruxelles IV., Belgique

АДРЕСИ ЦЕНТРАЛЬНОЇ І КРАЄВИХ УПРАВ СПІЛКИ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ

та представників »Авангарду«:

Union de la Jeunesse Ukrainienne
(Центр. і Красва Управи)
72, Bld. Charlemagne,
Bruxelles IV., Belgique.

Ukrainischer Jugendverein,
Zeppelin Str. 67,
München 8,
Germany

Ukrainian American Youth
Association, Inc.,
P.O. Box 211, Cooper Station,
New York 3, N.Y.
U.S.A.

Union des Ukrainiens
(Section de la Jeunesse),
26 rue de Montholon,
Paris 9e, France.

Ukrainian Youth Association,
140 Bathurst Street,
Toronto, Ont.,
Canada.

Mr. A. Halimurka (SUM),
Lager Parsch, Bar. 9, Z. 23.,
Salzburg,
Austria

Ukrainian Youth Association,
49 Linden Gardens,
Notting Hill Gate,
London, W.2., Gr. Britain.

Sr. Jose Pawlyschyn (SUM)
Catia Aita Vista
Calle la Colina N-42
Caracas, Venezuela

Ukrainian Youth Ass'n in Australia
c/o Mr. S. Misko
86 Plumpton Ave.,
Glenroy, Vic., Australia.

Sr. Bohdan Bilynskyj (SUM)
Rua Piaui, 205 — Ap. 3,
Sao Paulo, Brazil

"Prosvita" (SUM)
c. Soler 5039
Buenos Aires, Argentina

Sr. Iv. Lytwynowycz (SUM)
a/c V. Kolesnikewicz
Villa Alta, Almacen
Enkarnacion, Paraguay.

Фото на 1-й стор. обкладинки: члени гуртка Юнацтва СУМ-у в
м. Гльостер, Англія, в українському народньому одлі.

АВАНГАРД

ЖУРНАЛ ДЛЯ МОЛОДІ

(Наука, знання, література,
суспільно-політична думка)

ІЗ ЗМІСТУ:

— Пам'яті творців державности	2
О. Коваль: Минуле говорить	3
От. д-р Б. Курилас: Про розшук мудрости	7
В. Буженко: Маса чи еліта?	12
П. Кізко: Читати!	15
Проф. Г. Ващенко: Дитяча гра	18
Тая Волошка: Обіцянка юного сумівця	21
Віра Вовк: Чіле	21
М. Верес: Колеги	22
Б. Бора: Символ	23
Наталена Королева: В »Преторії Пилатовій«	25
Л. П.: Атлантида — земля таємна	33
А. М.: Спинись невловима мить	36
От. Б. Курилас: Збірник запашних квітів	38

З ЖИТТЯ І ПРАЦІ

СУМ-у (репортажі)	40-52
Р. Д.: Про заснування княжого Львова	53
А. Микулин: »Трудоулаштування« безпритульних	55
Комунікат, заклики і інше	60-64

Симон ПЕТЛЮРА

Євген КОНОВАЛЕЦЬ

23-го і 25-го травня вшануємо незабутню пам'ять творців Третьої Доби Української Державности — Симона Петлюри і Євгена Коновальця, що загинули від рук підступних убивць-агентів історичних ворогів українського народу. Відзначаючи в цей день світлу пам'ять Головного Отамана Військ УНР Симона Петлюри і провідника Організації Українських Націоналістів полковника Євгена Коновальця, український нарід засвідчує свою готовість аж до переможного кінця боротися за ідеї, що за них загинули його найкращі сини.

МИНУЛЕ ГОВОРИТЬ...

(До 35-ліття оснування СУМ-у)

О. КОВАЛЬ

Голова ЦУ СУМ-у

В цьому році минає 35 літ від оснування першої Спілки Української Молоді в Києві (1925) і 30 літ від її насильної ліквідації ворогом на судовому процесі в Харкові (1930).

Ці подвійні роковини нашої Спілки заставляють нас поглянути в це недавнє з історичної перспективи минуле і вибрати з нього те, що для нас цінне і не проминальне, щоб в нашій б'жучій дії спиратись на тривкі і незрушимі вартості.

Спілка Української Молоді виникла, як плід українського ґрунту, з кореня відвічного змагання українського народу до вільного життя в своїй незалежній Державі. Вона зродилась з незагоєних ран українського народу з часів визвольних змагань (1917-1921), як заперечення права ворогові засмічувати душу української молоді чужим її природі духовим бур'яном комсомолу. Вона постала, як інструмент для об'єднання найкращих одиниць з молоді всіх прошарків українського народу в час його окупації північним ворогом.

П'ятьлітній період підпільної діяльності СУМ-у в умовах тоталітарного совєтського режиму (1925-1930) свідчить наявно про великі організаційні здібності перших її організаторів на чолі з Миколою Павлушковим. Був це час великого підйому українських творчих сил, які по програній збройній боротьбі пішли на фронт культурно- і національно-освідомлюючої праці так потрібної для завершення політичної боротьби в ім'я Української Самостійної Соборної Держави. На цьому фронті бачимо визначних тодішніх українських церковних і громадських діячів в особах Митрополита В. Липківського, академіка С. Єфремова, вчених і педагогів Гермайзе, Дурдуківського, Ніковського, О. і В. Чехівських, Старицьку-Черняхівську і ін.

В контактї з чільними представниками тодішнього українського Відродження молоді одиниці, повні ентузіязму і гарячої любови

до свого народу, відчувають пекучу потребу дії в напрямі підготовки до остаточного визволення України. З так званих гуртків «Товариства Єдності і Згоди», які діяли при українських середніх і вищих школах в Києві, вилонюються конспіративні менші групи, що оформлюються в Спілку Української Молоді, попереджуючи подібну організацію старших громадян, засновану в 1926 році і очолену С. Єфремовим — Спілку Визволення України, якої СУМ стає складовою організацією.

За своєю програмою СУМ був молодечею бойовою організацією з метою відновлення української державности.

Як колись на Запоріжжі, вступ до СУМ-у був для жінок заборонений з уваги на твердість законів, яким підлягали сумівці і на потребу стислої конспірації. З цього закону були однак винятки, бо є відомо, що кілька дівчат таки до СУМ-у належали і трималися не слабше мужчин.

Членство в СУМ-і було досмертне і самовільні відходи в окремих випадках могли розглядатись, як зрада, а тим самим були передбачені суворі санкції, включно з позбавленням такого члена життя.

Як реакція на отаманщину з часів визвольних змагань, вся праця СУМ-у координувалась і керувалась т. зв. центральною п'яткою, з якої складалось Центральне Бюро СУМ-у, і жодні самовільні акції без узгіднень з Центральним Бюром не могли мати місця.

Хто визначає ціль, мусить думати про засоби. Засоби першого СУМ-у могли складатись зі зброї, тайної друкарні, видавання брошур, удержування зв'язку між Центральним Бюром і клітинами, поширеними по всій Україні. На придбання тих засобів було встановлено членські вкладки в висоті 10% з заробітку кожного члена.

Рушійною силою СУМ-у була ідея української державности і незалежности, яка заставляла діяти в горизонтальній площині, поширюючи членство і сітку клітин, та в вертикальній площині через розробку програми, включно до устрою української держави.

І власне ця дія, яка не могла залишитись непомітною, привела до виявлення її рушіїв, організаторів СУМ-у і СВУ. Вже в 1929 році приходять арештування, а в березні 1930 року перед харківським судом станули керівники цих організацій в ролі обвинувачених. Знаючи, що в їхніх особах ворог хоче засудити також ідею української державности, підсудні держаться міцно і зрівноважено, даючи суддям і прокуророві такі відповіді, які, ставши відомими громадськості, могли б дати на їх місце нових борців за ідеали української нації.

З часу насильної ліквідації СУМ-СВУ минуло вже 30 літ і за той час Україна видала десятки тисяч нових героїв, що в підпільній ОУН, в УПА, чи інших формаціях пройшли геройський шлях боротьби і віддали своє життя на жертвник української нації, в ім'я тих самих ідей, за які згинули в тюрмах і на засланих члени першого СУМ-СВУ. Український народ ще досі перебуває в неволі і все більше стає небезпечним для окупанта. Ідея СУМ-у — СВУ стала власністю цілого українського народу, бо вони були виявом його прагнень і своїм корінням сягали в історичне минуле.

Відновляючись на чужині, СУМ перебрав усю духову спадщину своїх попередників і в умовах чужини намагається ті ідеї перетворити в життя.

І коли ми згадували на початку цієї статті про непроминаючі вартості з часів першого СУМ-у, то в першу чергу масмо на увазі гостру актуальність ідеї, із-за якої виник СУМ — **зберегти українську молодь для України**. Там загрожувало українській молоді духове яничарство, а на чужині їй загрожує відчуження від рідного пня. Там ішла і далі йде боротьба проти окупанта, і тут вона йде за визнання світом прав українського народу на вільне життя, доводячи йому правду про дійсний стан поневолення і про прагнення українського народу до свободи: власної державності.

В першому СУМ-і **членство було досмертне**, бо для здійснення голошених СУМ-ом ідей потрібно життя і боротьби цілих поколінь. Так воно повинно бути і сьогодні, бо дійсна молодь потребує для реалізації прийнятих нею ідей всебічної підтримки своїх старших друзів і всього суспільства. Звичайно повинно бути так, що коли людина обирає собі життєву мету, то до неї прямує ціле життя, не зважаючи на свій вік. Це ще в більшій мірі торкається патріотизму, з яким людина не повинна ніколи розставатись. Коли ж член СУМ-у, вступаючи до організації, визнає її як один з найкращих засобів до вияву патріотизму і здійснення життєвої мети, то не повинен з тієї організації виступати ніколи, хіба що вона перестала б служити тій меті, для якої була створена, що, очевидно, є мало правдоподібне.

Наші попередники з СУМ-у вчили нас **єдності і згоди** і ці дві нерозлучні властивості нам треба за всяку ціну зберегти в практичній нашій роботі, бо вони є запорукою нашого спільного успіху. Всяка отаманщина й нелад можуть тільки пошкодити, а тому мусимо їх на кожному кроці уникати й поборювати.

Наші друзі-попередники відзначалися також великою **самопосвятою і жертвенністю**, про що свідчить висота членської

вкладки і постійне життя в боротьбі й небезпеці. Як блідо часом виглядали б ці дві прикмети в неодного з теперішніх членів СУМ-у, коли б так придивитись ближче до виконання їх членських обов'язків, що не стоять в жадному відношенні до небезпек і трудів їхніх попередників.

Ідея української державности, що була рушійною силою першого СУМ-у, повинна ще сильніше пульсувати в серцях і умах сучасної сумівської молоді, бо її здійснення з кожним днем неухильно наближається. Усвідомлення цього факту повинно викликати в нас усіх живе бажання причинитися до скорішого і повнішого реалізування нашої програми, як передумови до гідної зустрічі світлого майбутнього України.

Відзначенням цьогорічних роковин СУМ-у і глибшою заставою над порушеними тут питаннями збудімо в собі почуття відповідальности за доручений нам відтинок виховання української молоді на чужині.

Вглибімось в залишену нам духову спадщину першого СУМ-у і зачерпнімо з неї наснаги, потрібної до праці й боротьби, і даймо доказ, що голос минулого нам не байдужий. Бо минуле не лиш говорить — воно зобов'язує!

Поширюйте видання СУМ-у!

» А В А Н Г А Р Д «

»Антологію української поезії«

Альбом »СУМ на чужині«

» З Н А Н Н Я «

»Записки виховника«

»Ukrainian Youth News«

ПРО РОЗШУК СПРАВЖНЬОЇ МУДРОСТІ

Мудрець грецької старовини, Продик із Хіосу, в одному місці своїх творів висловив потребу шукати мудрість розповіддю про Геракля на розстайних шляхах. Ось вона, мій Друже:

Коли Геракль став хлопцем приблизно Твого віку, зачав змагатись із гадками: чи йти йому далі життєвим шляхом посеред праці, зусиль і обов'язків, чи, навпаки, пуститися йому на широкі води ледарства, безжурности й гулящого життя? Тоді саме з'являються йому дві жінки: Мудрість та Глупота. Одна була пишно вбрана, нарум'ясна, самопевна й спокуслива; друга — скромна, вдумлива, щира й ніжна. Одна обіцювала хлопцеві всі вигоди й безперервні розкоші в житті, друга ж закликала його до науки, праці, незчислимих трудів і подвигів та геройських діл на суші й морі, а в нагороду за те все, — стати «богорівним». І Геракль вибрав Діву-Премудрість.

Дорогий Приятелю, в цьому листі хочу від душі поговорити з Тобою саме про шляхи мудрости, якими маеш іти, щоб здобути щастя. Мудрість — це найвище прагнення людського серця, бо вона однозначна зо щастям, а правдиве щастя ідентифікується з великим трудом для шляхетної ідеї, з відкиненням зла, неправди й лукавства у власній душі й праці для поступу других:

Обриваються звільна всі пута,
Що в'язали нас з давнім життям!
З давніх брудів і думка розкута, —
Оживемо, брати, оживем!

(І. Франко)

Справжня мудрість, а тим самим щастя одиниці знаходиться не в самолюбнім відсепаруванні від рідного народу, а, навпаки, в наслідуванні біблійного Мойсея, що для народу:

І болів, і страждав,
І томився для нього.

(«Мойсей»)

І як каже сам Великий «український Каменярь:

Я — син народа,
Що вгору йде, хоч був запертий в льохах,
Мій поклик: праця, щастя і свобода,
Я є мужик, пролог — не епілог.

Християнське розуміння цінності кожної людини веде нас до великої уваги до людського, незважаючи на його недотягнення й недосконалості:

Хоч порох чоловік, то вірю я в той порох:
Я твердо вірю в труд його могучий,
В ті мільйони невсипущих рук,
І твердо вірю в людський ум робочий
Й в ясний день по ночі горя й мук.

(Поема «Нове життя»)

Це оптимістичне наставлення до життя й віра в краще майбутнє й справжнє щастя усього людства — притаманні усім справді великим, усім добрим виховникам молодих поколінь, притаманна мудрецам:

Не в людях зло, а в путах тих,
Котрі незримиими вузлами
Скрутили сильних і слабих
З їх мукою і їх ділами...

Та над усе ціню я ту
Малую мірку мук і болю,
Котрі прийняв я в цім життю
За правду, за добро, за волю.

(І. Франко)

Справді високі, шляхетні ідеали Спілки Української Молоді: **Бог і Батьківщина** варті того, щоб мільйони найкращих синів і дочок України принесли великі жертви щоденної кропіткої праці, варті того, щоб власними руками прикували ми себе до скелі життя й промостили вітчизні шлях до сонця волі, державности й найвищої культури:

Розіб'ємо скалу, роздробимо граніт
І кров'ю власною і власними кістками
Твердий змуруємо гостинець і за нами
Прийде нове життя, добро нове у світ.

(«Каменярі»)

Правдива мудрість каже нам вірити в перемогу духу, в невмірущу силу правди України, її великого історичного призначення. Великий, шляхетний народ може серед історичних гураганів програти ту чи іншу битву, але не може загинути. Гинуть завжди тільки безсильні або недостойні. Отож:

Ори, ори й співай ти, велетню, закутий

В недоли й тьми ярмо.

Пропаде пільма й гніт, опадуть з тебе пута

І ярма всі ми порвемо.

**Не даром ти в біді, пригноблений врагами
Про силу духу все співав,
Не даром ти казок чарівними устами
Його побіду величав.**

Він побідить, порве шкарлуці пересуду,
І вільний власний лан.

Ти знов оратимеш, властивість свого труда
І в власнім краю сам свій пан.

(«Наймит»)

Правдива мудрість, Дорогий мій Приятелю — такий великий скарб, що аж чотири книги св. Письма їй посвячено. Читав Ти бодай один раз ці високопоетичні книги? Адже найбільші генії людства Данте, Шекспір, Гюґо, Шевченко й Франко завдячують буйний розвиток свого духу частому й уважливому читанню св. Біблії. Ось ці чотири архитвори в пошану Божої Премудрости, а одночасно чотири дороговкази, як нам, людям, оволодіти справжньою мудрістю: 1) Книга Премудрости, 2) Книга Премудрости Ісуса, Сирахового Сина; 3) Книга Соломонових Приказок; 4) Когелет, або Проповідник. Не дивниця, що Божий Дух так дуже возвеличує справжню мудрість, адже вона є дійсне, хоч слабе й обмежене відзеркалення споконвіку зосібленої Премудрости, Другої Божої Особи, Божого Сина і Слова, що «нас ради чоловік і нашого ради спасіння» (Символ Віри) став людиною та сказав про Себе: **Я — шлях, правда й життя** (Ів. 14, 6). І до жінки-самарійки: **«Коли б знала ти Божий дар, і Хто Той, що говорять тобі: «Дай напитись Мені», — ти б у Нього просила, і Він тобі дав би живої води»** (Ів. 4, 10). І ще: **«Хто вірує в Мене, як каже Писання, то ріки живої води потечуть з його лона»** (Ів. 7, 38). І врешті: **«Я світло для світу. Хто йде вслід за Мною, не ходитиме в темряві той, але матиме світло життя»** (Ів. 8, 12).

Але пора, Друже, заглянути нам разом хоч до однієї з високопоетичних «премудростевих» книг св. Біблії і побачити: 1) як справжня мудрість — легко приступна. 2) Яка вона над усе золото та всі скарби світу дорожча. Розкриймо Книгу Премудрости. Ось що сказано в 6-му розділі, вірш 12 до 20-го:

Світла Мудрість й нев'януча на вроду:
її легко завважують ті, хто її любить,
знаходять, хто її шукає.

Прагнучим наввипередки дає себе пізнати.
Хто вдосвіта встає по неї, трудів не зазнає:
Бо знайде її сидячу під своїми дверима.
Постійно промишляти про неї — верхів'я проворности,

Хто не спить заради неї — швидко збудеться жури;
Вона сама вишукує гідних її,
з'являється їм на шляхах, ой така прихильна,
й сходиться з ними в усіх думках.

Насправді, перший їх порух — бажання повчатись
Прагнути ж взать істину, це полюбити її.

А любити правду, це слухняним бути для її законів
Слухатись законів правди, одне, що впевнити собі невірність,
А невірність поселяє нас близько Бога.

Он воно як прагнення Премудрости веде прямо в Царство!

А тепер переведем очі 11-ть стихів далі й знайдем там, Друже,
вислови надхненного генія про **вартість** Мудрости:

Он чому я й прохав у молитві й дано мені розум,
Я клопотав про неї й найшов мене дух Мудрости.

Перевагу їй дав я над скіпетри й владні престולי,
Достатку й під рахунок не взяв до ціни Премудрости.

Ані й рівнять не наважився з нею я коштовного самоцвіту,
Адже усе золото — лиш жмінька піску в порівнянні з нею,
Й срібло перед нею рівняється гязі.

Я злюбив собі Мудрість над здоров'я й вроду,
Я розкошувався нею більш, ніж соняшним сяйвом,
Бо ж світлосяйність від неї ніколи не гасне.

Усе добро нахлинуло до мене з нею

Й у долонях у неї сила-силенна достатків.

А втішився ними, адже це Мудрість мені їх привела,
Та невідоме було мені, що й матінкою доводилась вона.

Без фальші вивчав її та без заздрощів прославляю

Та й не приховую скарбів їй притаманних;

Адже для людства Мудрість — клад невичерпний,

Набувачі якої готуються подружити з Богом,
Завдяки їх хорошому вихованню.¹⁾

Те «хороше виховання» — це, безперечно катехізмове: «пізнати
Творця; а пізнавши, полюбити Його; і полюбивши, служити Йому».

Що з того, молодий Друже, як би Ти знав усю Біблію, Кобзар
і Шекспіра напам'ять; і був найславнішим математиком і геометром
вселенної; і цитував довжелезні цитати з Кіркегора, Гайдегера
й Ясперса, Сартра й Бергсона й був найславнішим музикологом,
композитором чи кансерологом двадцятого сторіччя, або
першим пустив штучного місяця в міжпланетні простори, чи дав

1) Ці й наступні переклади уривків Книги Премудрости до св.
Письма зробив автор «Листа до молодого Приятеля».

найбільш сенсаційне пояснення рукописів знад Мертвого моря, але одночасно все те знання не повело Тебе більше любити людей й краще служити Богові?!

Чи найкраще місце з усіх листів св. Павла не є оце:

»Коли я говорю мовами людськими й ангельськими, та любови не маю, — то став я, як мідь та дзвінка або бубон гудячий. Й коли маю дар пророкувати, і знаю всі тайни й усе вчення, й як маю всю віру, щоб переставлять навіть гори, та любови не маю, — то я ніщо. І коли роздам всі мастки свої, і коли віддам своє тіло на спалення, та любови не маю, — то пожитку не матиму жодного. Любов довго терпить, любов є добра. Любов не заздрослива, не гордопишна й бундючна. Не поводить ся чечемно, не шкурничає, не рветься до співу, не пам'ятає кривди. Не злорадна, але тішиться правдою. Усе оправдує, все вірить, всього надіється, усе стерпить. Любов не проминеться ніколи. Загинуть пророцтва. Замовкне мовознавство. Знівечаться вчення... А тепер застаються віра, надія, любов, — оці три. Найбільша ж між ними — любов. (1 Кор. 13 глава). Отож годилося б, Друже, закінчити цього листа молитвою про справжню мудрість:

Боже наших Батьків і Пане милосердний,
Що усе створив самотнім словом,
І Своєю премудрістю спорудив Людину,
Щоб оволодівать їй усім Твоїм Творивом,
Верховодити світом святістю й за правдою,
Й справедливо видавати присуди,
То дай мені самотній з Тобою Мудрости
Та не проганяй геть мене, як негідного Твого служачи,
Такий слабкий і скороминущий на віку,
Твердобий зрозуміти суди Твої і Твої закони.
Якби навіть і вдосконалився хто серед люду,
Він — нікудишній, доки не буде в нього Твої Премудрости.

(Кн. Мудрости 9, 1-6)

О. Д-р Б. Курилас, ЧНІ

Дні приходять до нас, як найкращі наші приятелі, несучи на невидимих плечах неоцінімі дари; коли ми не користуємо з тих дарів, дні помалу зникають і не повертаються ніколи. Кожний новий ранок приносить нам нові дари; одначе, коли ми занедбаємо дари вчорашнього або позавчорашнього дня, то помалу робимось нездібними, щоб оцінити сьогоднішні.

*

Чемність для молодого чоловіка все одно, що маєток.

О. Марден

МАСА ЧИ ЕЛІТА?

У нашій еміграційній дійсності часто доводиться слухати різні думки та погляди на наше суспільне життя поза Україною. Хоч наш нарід з природи оптиміст, то буває, що дехто тільки шукає якоїсь темної сторінки чи то в нашій національній, чи то і в церковній житті. Зрештою, ми до того вже так привикли, що на нас це не робить враження і навіть не вміємо примітивно на таке zareагувати. Між тими »темними закидами« є й такий: »нас горстка, коли б так всі масово...«

Отже постараймося до ладу збити той нікудишній закид. На нього треба відповісти у двох точках: чи справді масові прояви громадського життя є необхідні для добре організованого українського життя взагалі і, чи насправду сама маса має таку рушійну силу, яку дехто ладен приписувати їй?

1. Щоб добре розв'язати першу точку справи, то треба дати такі передумови: а) з чого починається взагалі правдиве організоване громадське життя? б) які чинники складають саму масовість дії чи виступу?

До а): Громада складається з одиниць, а найпершою формою, чи так скажимо, одиницею громади є родина. У ній ми знаходимо всі дані спільноти: розмірна кількість одиниць осіб і тісна лучність між ними (крови, співжиття тощо). Родина — це спільнота, установа самим природним правом, чи краще скажимо, вже самим Творцем-Абсолютом до такої ранги піднесена. І якраз вона має найсильніші громадські зв'язки. Бо тут не тільки існує одність думки та сердець, але одність плоті. Родина являється теж найбільш авторитативною громадою, де головою є батько (патріярхат) рідше мати (у народів з матріярхією чи при вдівстві). До того родина має найкраще забезпечену свободу (молоді доволіно побираються і теж до родинного життя навіть такі установи, як Церква, а тим паче держава, відносяться з респектом і пошаною!... Бодай повинні це робити на основі найпримітивнішого природного права). Отже бачимо, що першою громадою є така родина. Від неї починається масове життя.

До б): Масовість якогось явища може бути різна. От було в Італії, якийсь собі чоловічина став на дорозі й дивиться в вибоїну

на асфальтовій дорозі. Коло нього прийшов другий, якась жінка, кілька дітей, юнаки, а там дівчата, а за півгодини сполучення було перерване й аж треба було поліції, щоб збіговище розігнала... Цей прояв масовости це тільки чиста **інстинктовна** функція чи сугестія... Другий прояв це вже організованія маси кількома спритними агітаторами. Двох принесло транспарент, а кілька стало по боках: крикнули »хай живе« чи »смерть« і ранішні чи вечірні часописи пишуть про »вміло організовану акцію масового характеру«... Це штучне роблення маси з цілком пасивних чи й несвідомих одиниць, таку прояву можна назвати — **стара чи череда**. Знову ж третім чинником маси є одна об'єднуюча думка, яка стягає людей часто впрост якимсь невидимим магнетом і тоді в многоті осіб є одне серце й одна душа. Це є **ідейний** виступ маси. І тільки той чинник може творити раціональну зібраність громади, а інші тільки випадково можемо назвати масовими виступами.

2. Щодо другої точки нашої пропозиції, то скажемо, що маса сама собою не має аж такої рушійної сили, як дехто хоче їй приписати. Масові виступи можна прирівняти до хуртовини. Бо й вона є потрібна в природі: прочищає повітря, розбурхує життєвість флори й фауни, а навіть на людський психічний стан впливає благотійно... Але кожночасний дощ з хуртовиною понищить житла, засіви, гідроелектричні споруди тощо і взагалі унеможливить життя... Тому то й масові виступи повинні бути **рідкі**, а добре психологічно підготовані, раціонально обгрунтовані та технічно бездоганно переведені. Інакше вони приводять масу до звиродніння й одиниці до знеохоти. І тому в нас, на розсипанні, де ми не становимо всюди переважаючої більшости, ми не можемо на такі масові виступи розчисляти чи то для внутрішнього вжитку, чи то для зовнішньої пропаганди, бо тоді стріне нас фіяско. Хоч масові виступи на еміграції є куди потрібніші, ніж були вони потрібні в краю, де ми й так знали, що нас є багато!

Отже масові виступи є необхідні нам, але для вдалого переведення треба їх вміти приготувати. Хай вони будуть раз до року, але такі, щоб не тільки люди, але й каміння здивувалось-порушилось! І такий виступ може тільки організувати **ціла громадськість**, а не якась там, хоча б найкраща, частина. Для повсякчасної підготовки масових виступів та й масової праці конче потрібно вивторити нам свою еліту. Грецькі філософи, щоб поширити свої вчення, вибирали собі учнів, декотрі з них навіть дуже обмежену скількість. Те саме робив Ісус Христос: вибрав тільки 12 апостолів і ними світ звоював під свою Божу науку. Сьогодні такою елітарною системою послуговуються, на наше

нешастя, комуністи чи інші темні сили. А до еліти повинні належати не численні, але найідейніші та найтрудовитіші одиниці. Їм треба дати знаменитий вишкіл, випробувати їх, заправити до масових виступів малими пробами, приготувати на всякі евентуальні випадки, зробити їх такими, щоб вони були куті, як то кажуть, на чотири ноги. І це є священне завдання наших релігійних та національних товариств на поселеннях. Головно тих молодечих. Нам треба звертати увагу не на число членів, але на їхню боездатність. Товариство з десяти членів може при добрій підготовці зрушити тисячі, а в той самий час товариство з сотнями членів, але паперових, «масових» не зможе втримати в рядах карности навіть 10% своїх однодумців... Тому хай зникне з наших уст та вимівка, якою багато хто оправдує себе, мовляв нас мало, то я не йду до церкви своєї, не вписуюся до українського товариства, не беру загалом участі в нашій громадській житті. Навпаки, кожен українець повинен ставати **елітарним членом** даної рідної організації, а тоді наступить масовість, що й світ здивує!

В. Буженко

»Праця«, ч. 6 (1983) 11-го лютого 1960 р., Прудентополіс.

ПІЛЬНІСТЬ В НАВЧАННІ

До Лондону прилетів літаком один з начальників африканських племен. На летовищі його оточили журналісти.

— Як їхалось вашій достойності?

Чорний достойник заскреготів, засвистав, зашипів і, врешті, відповів чистою англійською мовою:

— Дякую, дуже добре.

— На як довго задумуєте лишатися в Лондоні?

Достойник знову видав з себе свист, хропіт, скрегіт, і відповів по-англійськи:

— Думаю, що два тижні.

— А де ви навчилися так добре говорити по-англійськи? — питає якийсь цікавий журналіст.

Знову повторилась серія свистів, скреготів і, врешті, впала відповідь:

— З радіо, на коротких хвилях!

*

»Ліпше пізно, ніж ніколи« — це прислів'я навіть в маленькій мірі не може зрівнятися з другою, дійсно доброю засадою: »ніколи запізно«.

ЧИТАТИ!...

Петро КІЗКО

Коли одного разу мені довелося говорити з нашим юнаком про відносини Заходу і Сходу і в час тієї розмови названо ім'я американського міністра закордонних справ Гертера, юнак раптово запитав мене: »А хто такий Гертер?«

Це запитання юнака мене здивувало. Не знати, хто такий Гертер? Людину, про яку пишуть, від нью-йоркського »Таймсу« починаючи й на мюнхенському »Шляху Перемоги« кінчаючи, буквально всі газети світу?

А юнак же до того був не рядовим українським емігрантом — він працював навіть в одному з українських видавництв!

Цей приклад навів мене на сумну думку: наші юнаки й дівчата на еміграції мало або й зовсім не читають газет, як також взагалі літератури. Так. Нехай на мене не »нацигитуються« наші молоді друзі, бо це я доведу безліччю фактами. Одна молода особа теж з не менш відповідальних працівників не могла сказати, хто був автором »Тіней забутих предків«. І так само не знала вона, що це за країна Мехіка, який там лад і хто нею керує, або ще: які події сталися останнім часом на Кубі, в Парагваї, Іраку, на Близькому й Далекому Сході?

Хтось може мені сказати, що це, мовляв, »вища політика«, а тим більше — міжнародня, »не наша«, і тому немає дива, коли про це не знається.

Така думка глибоко хибна. Не лише університетська чи яка інша студіююча, а буквально вся, тим паче сумівська, молодь повинна бути обізнана з поточними міжнародніми подіями і подіями, які відбуваються по той бік залізної заслони, зокрема ж в Україні. Так само знати свою і чужу літературу, своїх і чужих політичних, державних та культурно-мистецьких діячів як у минулому, так і сучасному. Це треба для того, щоб наші юнаки й дівчата мали певний образ, в яку добу, в час яких **національно-політичних, науково-економічних і інших відносин у світі вони живуть**. Бо лише така обізнаність і таке усвідомлення роблять чіткішими **ідейно-світоглядіві та національно-політичні** наставлення, виразніше окреслюють ту кінцеву мету, до якої всі ми прагнемо. Бо вся наша українська національно-

визвольна боротьба повинна йти не лише лінією **фізичного**, а, і то насамперед, **духово-ідеологічного фронту**. Щоб фізично знищити Москву і її імперіяльні підвалини, потрібно так само великих фізичних, то значить людських і військово-мілітарних сил, якими погноблена Україна, як знаємо, не диспонує. І в тій ділянці Україна Москві менше загрозна, хоч тим не хочу жадною мірою знецінювати колосальної ваги саме фізичних сил збройно-революційного українського підпілля. Але життя і дійсність, особливо останніх років, показали, що Москва найбільше боїться українського духу та української ідеї. Підступне московське скритовбивство сл. пам. Провідника ОУН Степанів Бандери наочно доводить, що большевицька Москва жахається насамперед **ідеї** українського національно-визвольного руху, і коли московські вбивці впустили в Провідника отруту, то впустили вони її в ідею, дух українського визвольного фронту, бо фізично для Москви сл. пам. Провідник не становив жадної загрози, оскільки він не володів ані далекострійними ракетами, ані тим більше — атомними чи водневими бомбами.

Україна може зламати Москву насамперед ідейно, а це ж найголовніше, бо беззбройний ворог у цьому напрямі легко може бути подоланий і фізично. Загально відомо ж, що найсильніша мілітарно та фізично армія може бути легко розбита, коли вона морально-духово та ідейно-політично розкладена.

Сумівська молодь, власне, повинна стояти в перших лавах бійців саме **ідейної, духово-ідеологічної боротьби**, очевидно на теперішньому відтинку часу, бо прийде час, коли доведеться виступати проти ворога вогнем і мечем.

Щоб успішно вести ідеологічну боротьбу проти ворога, треба бути всебічно обізнаним з тими питаннями, про які я вказав на початку. Для цього не треба спеціальних студій, зивчень, бо далеко не вся наша молодь може дозволити собі на таку »розкіш« в умовах еміграції. Але для цього є інші способи і методи. Як каже народне прислів'я, щоб сіно було ціле, і кози ситі. Можна працювати, не видавати грошей на спеціальну науку, але — **ЧИТАТИ!**

ЧИТАТИ — такий девіз мусить стати життєвою необхідністю для кожного сумівця, так само, як такою необхідністю є, скажімо, снідати, обідати і вечеряти. **ЧИТАТИ** треба **ЯКНАЙ-БІЛЬШЕ** і **ВСЕ**, як кажуть, що попадеться під руку: газету, журнал, книжку, брошуру, старі й нові видання, бо справжня публікація, якщо вона талановита, завжди залишається »нестапночною« і корисною.

Щоб успішне здійснити «проблему читання» літератури нашої молоддю, доцільно і корисно було б потворити в сумівських осередках гуртки любителів газети і книжки. Завдання цих гуртків досить широкі і цікаві. Наприклад: улаштувати вечори «іспитів» для учасників гуртка, на яких би кожний учасник обмінявся тим, що він прочитав, скажімо, за останній тиждень. Кращим читачам варто було б давати певні нагороди, до яких можуть належати й такі, як оплата поїздки в котрусь із відомих міжнародних бібліотек, в музеї старої літератури тощо. Далі — робити витинки чи виписи інформацій або цитат із статей на найбільш актуальні теми та посилати їх до сумівської чи й загальної української преси, що давало б подвійну користь: збагачувало б знання юнака чи дівчини й допомагало б нашій пресі поширювати відповідну інформацію. Видавати самим свою рукописну чи друковану циклостилем газету або журнал. Розповсюджувати серед молоді і старших найбільш популярні і найбільш важливі українські часописи та інші видання на чужині. Організувати на вечорі гуртка любителів газети і книжки дискусію над романом чи повістю, або поетичними творами найновішого видання, при чому творів як українських, так і чужинецьких авторів. Стежити за українською підсоветською пресою та літературою і робити з того певні нотатки для внутрішнього користування чи для своєї преси, для інформування чужинецького світу про події, що відбуваються в Україні.

Ці способи і методи праці над поширенням загальних культурних, політичних і освітніх знань серед нашої молоді через читання газет і книжок та іншої літератури — не єдині. Я їх взяв з пам'яті в ту хвилину, коли пишу ці рядки. Але ж тих способів і методів може бути куди більше! Над ними лише треба думати, їх вишукувати і впроваджувати в загальне життя нашої молоді на чужині.

Буду радий, як цих кілька моїх думок стануть для організованої молоді в СУМ-і придатними у здійсненні тієї, на мій погляд, вельми корисної праці.

*

Коли такий геній, як Гладстон, ціле своє життя завжди носив у кишені книжку, щоб читати її в несподіваній вільній хвилині, то як же повинні поводитися ми, люди середніх здібностей, щоб використовувати кожний вільний час? І якої ж догани заслуговують тисячі хлопців і дівчат, що марнують цілі місяці, а навіть Роки, супроти цього «великого старця», що дбайливо збирав навіть найдрібніші окурки часу?

О. Марден «Воля й успіх».

ДИТЯЧА ГРА

Проф. Г. ВАЩЕНКО

(Продовження з ч. 4/54.)

Найхарактернішим проявом психіки дитини дошкільного віку є гра, чому є підстави назвати цей період періодом гри. В ній сконцентровані найхарактеристичні властивості дитини: велика емоційність, рухливість, фантазування, егоцентричні форми мови, ілюзорність, дитячий анімізм і таке інше. В ній також можна бачити своєрідне сполучення асоціативного й проєктивного мислення, перехід від сприймань і переживань до реорганізації дійсності.

Психологи різних напрямків побудували декілька теорій гри. Кожна з них, як наприклад, теорія Гросса, Спенсера, Бюлера, відбивають окремі властивості ігрового процесу і ролю їх в психічному розвитку людини. Але жодна з них не розкриває того істотного, що лежить в основі гри і з чого складаються всі властивості її.

Нам здається, що ми наблизимося до розуміння природи й сенсу гри, коли об'єднаємо погляди Гросса і Бюлера.

Гросс вбачає сенс гри в тому, що вона підготовляє дитину до майбутньої серйозної діяльності; що в процесі її дитина вправляє свої фізичні й психічні сили для майбутнього. Ця теорія вірно відбиває ролю гри в розвитку людини, але не з'ясовує стимулів до неї. Крім того, коли стати виключно на позиції цієї теорії, — дитинство губить свій власний сенс: воно стає лише підготовчим ступенем до життя дорослої людини. Доповненням до теорії Гросса може бути теорія Бюлера, що цілком сходиться з поглядами Дюї на асоціативне й рефлексивне мислення.

На думку Бюлера, мотивом гри є задоволення від самого ігрового процесу, незалежно від його наслідків. Дюї також стверджує, що різниця між грою і працею полягає в тому, що в першій центр ваги — самий ігровий процес, а в другій — результат.

Є певна аналогія між мисленням асоціативним і грою з одного боку, і мисленням рефлексивним та працею — з другого. Як в асоціативному мисленні людина не відчуває непрямим напруження думки і навіть часто відчуває приємність, як, наприклад, в мріях, так не відчуває вона напруження і, навпаки, переживає радість в процесі гри. Але разом з тим треба відзначити, що, коли не в іграх дитини перед-дошкільного періоду, то в іграх дітей дошкільного віку з більшою чіткістю виступає мислення рефлексивне, або проєктивне, хоч воно ще органічно сполучене з мисленням асоціативним і має в собі деякі його ознаки.

Не зупиняючись на детальній аналізі окремих моментів і властивостей ігрового процесу, не подаючи класифікації ігор, — зупинимось перш за все на тій ролі, що її має гра в розвитку дитини.

Всі психологи однодушно стверджують велике значення гри для фізичного й духового розвитку дитини. В іграх, особливо рухливих, дитина розвивається фізично, у неї нарастають і міцніють м'язи, інтенсивно діє дихання й органи кровообігу. В іграх розвиваються органи сприймання й вироблюється вміння володіти ними, зокрема удосконалюється зорове, слухове й кінстетичне сприймання.

Дуже корисно впливає гра й на емоційний розвиток дитини. Можна з певністю сказати, що гра є найбагатше джерело дитячої радості, при чому ця радість часто підноситься до справжнього екстазу. Можливо, що людина ніколи в своєму житті не переживає таких чистих, радісних хвилин, які вона переживає під час дитячих ігор, коли радість не затроюється ні сумнівами, ні рефлексіями, ні спогадами про неприємності минулого. Тому діти, що дитинство їх проходило без ігор, здебільша в зрілому віці стають песимістами. Тому немає для дитини більшої кари, як заборона гратись.

Зростає в іграх і соціальне почуття дитини. З деякими обмеженнями можна погодитися з твердженнями П'яже, що дитина має егоцентричну вдачу. Але в процесі гри дитячий егоцентризм, що має іноді форму егоїзму, поступово згладжується, натомість дитина починає розуміти переживання інших дітей й проймається до них почуттям дружби. Найбільше цьому сприяють групові гри. Спочатку діти не зовсім розуміють один одного, дії їх не координовані, вони навіть часто сваряться між собою; але поступово виявляється взаємне розуміння й координованість спільної дії, діти тягнуться одне до одного, бо тільки в гурті може бути весела гра. Нав'язується дружба, що іноді єднає дітей на довгі роки.

Поряд з тим в іграх розвивається інтелект дитини, при чому не стільки шириться обсяг предметів і явищ, що їх спізнає дитина, скільки поглиблюються знання про них. Цьому значною мірою сприяє та риса, що її звичайно звать дитячим анімізмом. В захопленні грою дитина часто ставиться до неживих речей, як до живих і навіть розумних істот. Особливо це стосується до ігор дитини з ляльками. Граючись з лялькою, дитина ставиться до неї як до маленької, справжньої живої істоти, що потребує догляду й піклування, може радіти й плакати. Як мама доньку, дитина кладе свою ляльку спати, вкриває її ковдрою, годує її, й розмовляє з нею. Все це утвір дитячої уяви. Але утвір настільки живий, що для дитини іноді губляться межі між фантазією й дійсністю. Коли випадково дорослий зачепить і стягне з ляльки ковдру якою укрила її дитина, остання може гірко розплакатись і навіть побити дорослого, так мотивуючи свою поведінку: «Тобі холодно було б, як би з тебе стягти ковдру?»

Уявляючи собі ляльку, як живу істоту, дитина чіткіше уявляє собі свої власні переживання і переживання інших дітей, а також чіткіше починає розуміти ролю матері.

Взагалі, завдяки анімізму, дитина несвідомо включається в космос. Природа жива й нежива перестає бути для неї чимось абсолютно чужим; дитина бодай дуже неясно відчуває свою єдність із нею. Все для неї оживає, набуває певного сенсу. А це в свою чергу є основа естетичного почуття й мистецької творчості.

Отже, дитячий егоцентризм і анімізм, будучи близькі між собою, відіграють різну і навіть протилежну ролю в психічному роз-

витку дитини. Тим часом, коли егоцентризм звужує психіку дитини і стає основою егоїзму, дитячий анімізм поширює її свідомість, виводить за межі свого «я» і допомагає не тільки розуміти, а й відчутно живо об'єктивний світ. Тому роля егоцентризму в розвитку дитячої психіки виключно шкідлива, й треба тактовно й півільно переборювати його. Роля дитячого анімізму корисна, й переборювати його в дошкільному періоді немає підстав, хоч не слід в той же час штучно прищеплювати дітям анімістичні погляди на природу. Особливо не слід розбивати дитячих ілюзій в процесі гри. Якраз ці ілюзії часто стають джерелом тих високх радостей, що їх переживають діти під час гри. Скажіть дитині, яка пестить свою ляльку, що остання — не жива істота, а набиті тринами, зшиті докупы ганчірки, — і весь чар гри для дитини зникне.

Крім того, в процесі гри дитина сама перевтілюється в іншу людину, або навіть тварину, і це знову ж таки дає їй можливість глибше пізнати їх.

З цим пов'язаний також розвиток у грі дитячої фантазії. Виступаючи під час гри в різних ролях і в різних ситуаціях, дитина утворює в своїй свідомості різні образи, що почасти відбивають сприйняту нею дійсність, а почасти перетворюють її.

До фантазії в іграх, особливо так званих конструктивних, приєднується ще проєктне мислення. В початку гри діти ставлять перед собою завдання щось створити: посадити сад, збудувати літак або залізницю, поставити виставу або організувати кінофільм, і потім виконують ці завдання. Спочатку діти не дотримуються ретельно наміченого плану й міняють в процесі гри первісне завдання, а потім виявляють все більше й більше стійкості, і гра набуває характеру плянної, заздалегідь обдуманної дії.

Так, наприклад, мені доводилося спостерігати, як діти дошкільного віку за участю дев'ятирічного хлопця організували виставу лялькового театру. Ставили інсценізацію німецької казки «Гензель і Гретель». Спочатку діти обміркували весь хід постановки, намітили дієвих осіб, перерахували їх, вирішили, що інсценізація буде складатися із трьох відмін. Потім вони добрали відповідних ляльок, прив'язали до них ниточки, улаштували сцену з відповідними декораціями. Одно з дітей відкрило завісу, і почалася вистава. На сцені з'явилися ляльки. Вони розмовляли, сміялись, танцювали, лякались і плакали... Інсценізація тривала хвилини тридцять і досить точно передала зміст казки. Отже, є всі підстави твердити, що дитяча гра містить в собі зародки всіх видів культурної діяльності людей: техніки, науки, а особливо мистецтва. Те, що характеризує мистецтво — вчування й перевтілення, гра фантазії й злиття мистця зі створеними ним художніми образами — все це має своє місце в дитячій грі. Можна сказати, що справжній мистець, будучи освіченою, висококультурною людиною, залишається дитиною з кращими рисами, що виявляються в грі.

Підводячи підсумки всього сказаного про психічні властивості дошкільного періоду, треба відзначити, що це — один з найцікавіших в житті людини періодів. Його характеризує надзвичайно швидкий розвиток психічних здібностей. Між іншим, Чуковський, відзначаючи у дітей дошкільного віку надзвичайну цікавість до причин явищ навколишнього життя, пише, що коли б така цікавість продовжувалась і далі, більшість людей були б геніальними письменниками і вченими.

Обіцявка юного сумівця

Я сумівець юний, хоч малий ще в літах,
Та високо й гордо нестиму наш стяг!
Я честь України — готов боронити!
Кайдани ворожі і тюрми розбити!

Як виросту й буду я силу вже мати
Не дам я катам Україну займати!
Не дам! Так нас повчає рідний закон, —
Його, як присягу, беру юнаком!
Я, разом з братами, не трачу надії —

Почути ще дзвони Святої Софії,
Побуть на найвищій горі Карпат,
І звідти побачить, як гине наш кат!
Побачити Львів, Конотоп та Полтаву,

Де гетьман Мазепа боровсь за державу!
Дай, Боже, лиш бути міцним і здоровим,
Клянуся, до всього я буду готовим!

Віра ВОВК

Ч І Л Е

Сухий вітер пустині,
Мов зуби гірни
На мурах і ризьбах.
А місяць, як мед
На снігах Аконкаґви,
Коли ніч розсипає
Павутиння світел
В далекій долині.
Океан спив сонце до дна,
Щоби молоде проснулось
В червоному арані.

Ріо де Жанейро, 29.2.1960.

КОЛЕГИ

Вони були колеги змалку,
Яких ніщо не порізнить,
Та захохались обоє палко
І вороги зробились вмить.

Ділили все на половину —
Юнацькі дні і горе й сміх,
Лиш ніжний погляд очей дівчини
Не поділивсь ніяк між них.

Губилась та. Що з ними вдіє
І як збагне сердечний скрут,
Коли з'являвся один у мріях,
Був другий в них, мов баламут.

А тут — громи. Війна настала,
На всіх фронтах жорстокий бій,
До війська хлопців обох забрали,
Пішов Остап, за ним Андрій.

Сказала їм у путь Оксана:
»Бажаю сил і щастя вам,
Котрий героєм з вас кращим стане,
Тому любов свою віддам«...

Гула земля, хололи вени,
З Дніпра тягнувсь новий етап
І в сірій масі полонених
На захід брів, мов тїнь, Остап.

А вже пізніш, у Брянськім лісі,
Як був мороз і сніговий,
Сипнули німці із тисяч крісів
І десь пропав тоді Андрій...

І попливли кільцем суворим
Понурі дні, немов туман,
Остап прорвався з дротів табору,
Андрій пристав до партизан...

Весна іде, цвітуть каштани,
Ночами снить в саду бузок,
Усе частіше зітха Оксана,
Що від колг нема вісток.

Аж як прийшло гаряче літо
І звисла ніч в полях терпка,
Вони зустрілись несамовито —
Курінь УПА та Ковпака.

І знов звела їх доля гірко,
Вселивши лють в краєчки губ,
Була на шапці в Андрія зірка,
А на Остаповій — тризуб.

Почався бій... Аж вже над раном
Червону збрідь розбито в прах,
Два санітари і Оксана знайшли,
Знайшли тоді колг в житах.

Вказавши їй на груди Остапа,
Останком сил Андрій сказав:
»Прости за нього... То я... Потрапив...
А він води напитись дав«...

Жвавiш в лiсах зозуля кука
І, що пройшло, здається сном,
Немов бальзам той, дiвочi руки
Вернули ритм життя обом.

Новi часи, новi надiї
І шум нових довкола трав,
І затремтіло рам'я Андрiя,
Коли Остап його обняв...

Вiйни кiнець... Тай далi стрiли,
Куриться дим не перестав,
Вiтри легенду буйнокрилу
Передають iз уст в уста.

Що ореол безсмертний слави
Здобув курiнь УПА в боях своїх,
Топив нiмоту на всiх приплавах,
Тепер частує зайд нових.

А в курiні пахкi вiд диму,
З теплом в очах дерзань добра
Усюди поруч два побратими
І їхня мрiя — медсестра...

Вересень, 1956 р.

Богдан БОРА

СИМВОЛ

До скону ти надiялась і вiрила:
Об шибу внiч застукують сини...
Ех, скiльки миль, думками ти промiряла
В тайзi, у тундрi, в пеклi сатани.

Це ти для мене символом батькiвщини.
Вона, як ти, чекає iздавна,
Чи воля пальцями тремткими, вiщими
Хвилююче не стукне до вiкна.

Чи не торкнеться золотими перстами
Замкiв сталевих і залiзних диб,
Чи не повернуться брати зi сестрами
До незабутнiх батькiвських садиб.

До скону будеш мрiяти і вiрити,
Надiї пестити, немов дiтей...
Немає сил, якi могли б зневiрити
В чарiвний дотик волi до дверей.

10 років існування і праці Осередку СУМА в Нью Йорку

Нью Йорк — метрополія світу. Грандіозність будівель і таке ж темпо життя — це його основна характеристика. Вже 10 років тут існує Осередок Спілки Української Молоді. На протязі того часу до подивугідних розмірів розвинулася праця Осередку, яку можна поставити в приклад всій нашій Спілці.

З нагоди 10-річчя Управа Осередку влаштувала концерт, з якого затривалемо цих три фрагменти. На фото вгорі Капеля бандуристів зі своїм диригентом проф. Р. Левицьким; фото вгорі справа — танцювальна група СУМА, що нею керує д. Олег Генза; фото внизу — гурток юних бандуристок зі своїм диригентом п. П. Данилівим (див: допис на 44 стор.).

Наталена КОРОЛЕВА

В «ПРЕТОРІЇ ПИЛАТОВІЙ»

(Уривок з автобіографічного оповідання. Продов. з ч. 2/52)

Того року Велика П'ятниця застала Естрелліту в Севіллі. Дядько Льоренсо жив уже в Мадриді. Севільський дім був замкнений і порожній. Зі смертю доньї Інес, від нього немов відлетіло життя. Естрелліта зупинилась в готелі «Де Рома». Почувалася дивно й незвично, бо в Севіллі, де колись була дамою, нині вона блукає цілком самотна і вільна, як чужинка-туристка. Такою самотною мандрівницею була вона також в житті.

Про смерть тіточки Інес знала вже від вуйка Євгенія, з яким переписувалась. Жив він у Римі і з ним мала зустрітись в Севіллі.

І знову повітря Іспанії обняло дівчину, як обійми милої істоти. Дивно, що вона нині тут — самотна. Але, прецінь — вона дама! І, здається, що над нею похилиється материнне обличчя. Що правда, матері своєї дівчина ніколи не бачила. Але так часто чула, що її покійна «мамаїта», з лица — була дуже подібна до Севільської Пречистої Диви «де ля Есперанза» (надії), улюбленої вірними, оспіваної поетами і людом, що називав її популярно «Мореніта» (чорнява) і «де ля Макарена Фльор»¹). І дійсно, портрети, які бачила Естрелліта, стверджували цю подібність. Тому поняття: мати, Іспанія і Пречиста Діва — зливались для Естрелліти в єдину, дорогу, кохану істоту. Рідні, тієї рідні, яку мають усі — Естрелліта ніколи не мала. Мала лиш «рід», про який їй багато й часто говорили. Це близькі їй постаті романтичних жінок, починаючи від оспіваної Кампенсілі зеленоокої Інес де Кастро, що заплатила життям за своє кохання²), до тієї доньї Анни де ля Серда, що відкинула кохання короля Феліпе II³) й другої доньї Анни де Медінаселі, до якої марне залицявся Феліпе IV⁴), дарма, що була вона подружена з «найгіршим мужем Іспанії» — дон Гаспаром де Гаро...

Легкою тінню виринули в уяві картини Елеонори, тієї, що то зв'язала роди Ласерда і Медінаселі зі старинним родом де Борха й ясно-спокійної доньї Ісидри де Гусман, з роду св. Домініка, що була серйозною вченою, доктором і професором в університеті де Алькала...

1) Макарена — передмістя Севіллі. Квіткою Макарени — називають Матінку Божу Севільську.

2) Інес де Кастро — замордована з наказу португальського короля, з якою був оженений тайно його син Педро.

3) Анна де ля Серда — засуджена на досмертне ув'язнення Філіпе II.

4) Анна де Медінаселі, по смерті чоловіка жила самотна у своєму домі.

Чому ж, за винятком донь Ісідри, немов нещастя переслідує — жінку її роду?

Чи не тому, що були вони пасивні, як мусульманські жінки, що без спротиву віддаються »своїй долі?« І ця доля несе їх, як хвили несуть човен без керми й без весел...

Тільки донья Ісідра утворила сама »свою долю«, бо хотіла бути людиною.

Занурена в своїх думках, Естрелліта обминула »Патіо де льос Наранхос« — »Майдан помаранчевиків« — перед катедрою, що колись, за маврів була мечеттю.

Згадає вірш:

No es el naranjo cristiano,
Ni evoca visiones místicas;
Centinela de Mahoma
Guarda sus bellas mesquitas.*)

— Жадних маврських згадок! — картає себе Естрелліта й спускає нижче, на очі чорне мереживо мантіллі. Прямує до палацу Медінаселі. Але відвідає його не як член роду! Боже! Скільки тих славних родів признавали її за свою, але родиною не став жадний. І ось вона блукає — безрідна!, як циганка з передмістя Періяни!.. Сьогодні, Естрелліта ввійде до палацу Медінаселі, як незнана чужинка-відвідувачка. Бо у Велику П'ятницю двері палацу відкриті всім, хто хоче відвідати його. Дорогоцінну бо й достойну пам'ятку переходить оселя Медінаселі: частину стовпа бичування, до якого був прив'язаний Христос, коли його бичували. Привіз його до Севілли один з Медінаселі. У Велику П'ятницю кожен віруючий чи невіруючий турист може свobodно увійти до оселі Медінаселі.

Палац на зовні цілком непоказний і не пишний. Здається, ані не заслуговує назви палацу. До того ж — вибудували його в дуже вузькій вулиці, бо будовано його в старі часи, коли вулиця мало коли була широка. Але, коли ввійти, з перших кроків вітає східня казка: виплетена з камінного мережива, аркадами — створеними фантазією перських мистців^{б)}.

І знову лунає у серці голос Персії:

— Хто туди не вернеться — той втратив щастя повік!

— Галиш! Казка »гірської ватри«, — відтворює згадки Естрелліта і входить до »римського двору«, прикрашеного статуями великих римлян, що були іберійського походження.

Від кришталевої колони водограю — віс прохолодою.

Дівчина всміхається до статуї дволикого Януса:

— Ти, як людина, що хоче рівночасно дивитися в минуле й майбутнє! — думає Естрелліта. — Може ти це і міг? Бо римляни мали тебе за істоту надприродну! Але людина, що хоче »глядіти на минуле і йти вперед« у майбутнє — обов'язково мусить спіткнутися! І не бачитиме того майбутнього...

*) Помаранчовик не є християнським,

Ні не викликає містичних видінь;

Він вартівник Магомета,

Сторожить біля своїх прекрасних мошей.

б) Маври-араби самі будувати не вміли, бо це кочовики. Але, завоювавши Іспанію, вирішили збудувати гарні й пишні міста, покликаючи перських будівничих і мистців, що створили дуже гарний »маврський стиль«.

Маврська казка була лише вступом до «Каса де Пілятос», як люди називали палац Медінаселі.

В «Римським Патіо» — статуї найзнаменитіших синів старої Іберії відзиваються до Естрелліти вже не маврськими сентенціями.

— Не дай перемогти себе тому, що не є духом! — пригадує Сенека Корбанець.

— Серед всіх пригод життя — пам'ятай, що мусиш мати в собі непоборну силу. Це заповідь і вісь твого життя. І кожен твій вчинок мусить свідчити: так робить муж!..

Переводить поглядом по інших іберійцях, якими, як своїми, пишався стародавній Рим: Адріян — вічно неситий в шуканнях краси; Марко Аврелій — шляхетний навіть з переможеним ворогом; Лукан — слава, що дорівнювала б, можливо, Вергілієві, якщо в розквіті сил молодості, не знищила його зависть Нерона...

І згадала ще одного іберійця, походження з Тарраґони — того Понтія Пилата, якого навчанням сільських парохів, — роблять злочинцем, а якого найзавзятіший його ворог Лентул, у своїх донесеннях цезарові, називає «справедливим Пилатом», закидаючи йому тільки одну провинку: «Пилат визнає тільки закон і не хоче нічого знати про те, що часами і закон мусить бути гнучким».

— Чи ж тільки на взірць Пилатової Преторії ця «Каса де Пілятос», чи, може, є зернятко правди у тому, що рід Медінаселі йде від цього прокуратора Юдеї, як розповідає легенда? І перший раз у житті Естрелліта затрималась на думці: хто в дійсності був той Пилат? Що він за людина? Чи не просто людина з усіма людськими кволостями, але і стремліннями, як кожна людина?...⁶⁾

Цікавився питанням: «Що є Істина?» Але турботи про щоденне життя з його обов'язками, не дали йому часу заждати на відповідь: «Чим є Істина?» Вир обов'язків — переслідував його!

Чи ж слово сказане їм: «Ессе Номо!» — «Ось Людина!» — не є сказане власне — про нього самого?

Людина! Тільки людина! Ніщо більше і ніщо менше...

Під невеликим мармуровим бальконом, точною копією того балькону, з якого Пилат виголосив цей свій висновок, вказуючи на Ісуса, — нерухомо завмерли постаті відвідувачів-прочан.

Маврським звичаєм — вони сидять на мозаїковій долівці, як у мечеті.

Для них Голготська драма відбулася не перед століттями, в далекій Палестині, а відбувається тут, сьогодні!.. Вони переживають її, як дійсність...

Раптом зривається голос невидимої і невідомої співачки. Він в'ється все вище, розпачливо-болісно... Співачка імпровізує мелодію і слова, оспівуючи давно й вічно живу подію...

Як можуть чужинці судити Іспанію, не розуміючи, що віра для неї не є тільки скаменілою догмою, приписами Церкви і моралі, але вічним джерелом поезії!

Естрелліта опирається об мармурову стіну. Мармур темний, нагрітий диханням, а може інтенсивністю життя — присутніх?

⁶⁾ Понтій Пилат був сином претора з Тарраґони. По нім був претором Кай Пилат, а Понтій Пилат помер у своїх маєтках у південній Франції, тодішній Галії, недалеко Массілії, чи сьогоднішньої Марсильї.

І здається дівчині, що її піддержують темні, живі, людські обійми.

Жива тепла рука доторкається її руки. Перед Естреллітою — невисокий, огрядний пан, в ясному, елегантному одязі. Усміхається усім своїм оливково-смугливим обличчям.

— Наті! Ти тут? Сама? Яка щаслива нагода!

Пам'ять швидко перегортає згадки.

Тільки одна-єдина істота називала дівчину найменням »Наті« — дядько де Кастро! Той португальський дядько, також на ім'я Еженію. Визначний португальський поет. Рід його давно перенісся до Португалії і осів там. Власне він не є рідним дядьком, а лиш братом у других материнського роду.

З дитинства поет називав свою двоюрідну племінницю Наті, а не Естреллітою, бо йому подобалось її ім'я Наталена.

— Кармен чи Естрелля називається кожна п'ята еспанка, — говорив він завжди. — Але іншої Наталени я ще ніколи не зустрів.

— Що вуйко тут робить?

— Жде у Севіллі на приїзд своєї дружини, але химерна квітка, оспівана поетом у численних віршах — не їде...

— Ти ж не знаєш її, — всміхається поет, ще досі закоханий у своїй дружині. — Хто може сказати: що і на як довго може затримати її?

А Наті без плянів? Цілком вільна?

Поет не питається нічого більше. Вгадує таємний сум. Що може бути його причиною, як не кохання, коли дівчині дев'ятнадцять років?!

— Коли маєш журливий настрій, — добродушно радить поет, — зроби з нього літературу! І сум стане джерелом радості. Вся »магія« у тому, щоб сум перелити не в сльози, але... в чорнило! — додає жартівливо. — І, знаєш що? Візьми у співробітники коміка Фламморіона! І, коли ви з ним не знайдете »володарства попа Івана«, я готовий повірити, що такого володарства в дійсності немає!..

Поет довго жив у Франції, де тоді популярним висловом було: »шукати володарства попа Івана«, що означало шукати чогось ідеального, вимріяного, не дійсного. У французів є легенда, що десь, невідомо де — існує »володарство попа Івана«, де немає кривди, несправедливості, нерівності, ба — навіть смерті! Тільки ніхто не відає: де є та таємна та ідеальна країна?

Вернувшись до свого готелю »де Рома«, Естрелліта знайшла адресованого до неї, нашвидко написаного листа.

— Сама доля нас зводить! То ж не можемо розійтись, не побачившись. Каварня »Суїза« — завтра! Чи вечеряємо ще сьогодні разом? Підписано: Вер Рочестер, М. і Р. Обрівські.

Який же цей світ тісний! І як тяжко, справді, звільнитися, вимотатися від почування товариського життя.

Петербурзькі знайомі Естрелліти й тут! І тривожно сполошилась думка:

— Може й Іскандер?..

І, щоб довідатись, глянути дійсності просто у вічі, пішла на запрошення...

»У віллі в Помпеях зустрінулись ми з Верою Івановною, в Севіллї знаходимо вас! — цокотіла весело пані Марія Обрєвська. Вона німкеня родом. Говорячи чужими мовами, яких знає чимало, завжди, з німецьким педантизмом, притримується »форми й духа« мови.

Тому, кажучи по-московському, називає шотляндку Вер Рочестер »Верою Івановною«, хоч Вер цілком не є ім'ям »Вери«.

Подружжя Обрєвських приїхали до Севіллї не на »Семана Санта« (Страсний Тиждень), борони Боже!

Але саме у цей час, на Великому Тижні, коли ніде не грають в театрах, (так було в старі часи, примітка автора), в Севіллї приїздила світової слави танечниця Марія Отеро, щоб »вдихнути аромату Еспанії« і набратись наново натхнення для своїх »божеських танців«. Тоді Тріяна, циганське передмістя Севіллї, справляє інтимні своєрідні святкування на честь своєї Марікіти. Ніде в світі не можна побачити таких танців, таких імпровізацій. Але дуже тяжко потрапити на ці інтимні циганські святкування. Чужинців і туристів — цигани на свої свята не впускають. А Обрєвським пощастило. Вони мають знайомих в артистичному світі. І сама »божеська« Отеро запросила їх на цей фестиваль. Це рідкий і чи не одинокий випадок. А вони запрошують Естрелліту. Представлять її Отеро, »божеській« Марії Отеро, як свою племінницю.

Обрєвські, перш за все і понад усе — шукають у світі музики. І до подружнього дуету — звела їх музика.

Марія Обрєвська — піаністка, що могла б блискуче виступати на найкращих концертах. Але вона, понад все — любить свого чоловіка, свій дім, повний саксонської порцеляни й тихе сімейне життя. Артистична слава не вабить її.

Сергій Іванович, її чоловік, »для курйозу« вступив замолоду до Павловського полку, який, крім високих мідяних ківерів, жартом званих »самоварами«, мав ще одну особливість: його старшини мусіли бути, наскільки бути могли, кирпатими, бо такою формою носа відзначався цар Павло, основник цього полку.

А що Сергій Іванович не міг претендувати на орлиний профіль, то до того полку цілком надавався. Але військова кар'єра його не цікавила. Військовиком став тому, що ще в його дитинстві так вирішили його батьки, віддаючи його до військових шкіл. Його справжнім стремлінням була музика. Але батьки навіть чути не хотіли, щоб їхній »Серьожа«, син дворянської родини, був нужденним музикою. Тож, вже, ставши старшиною, він, для власної приємности, студював музику. Безперечно — мав великий талант. І, з ризиком вилетіти з полку, принаймні раз у тиждень, грав першу скрипку в оркестрі Маріїнського театру. Розуміється передягнений по-цивільному, але й це було заборонене військовикам за царських часів. Старшина не смів ходити в цивільному, хіба винятково, коли подорожував закордоном. Інакше підлягав суворій карі.

— Чи Вер також привів до Еспанії щасливий припадок? — запиталась Естрелліта.

Задумливе обличчя старшої віком шотляндки — освітілось усміхом і враз стало молодим.

— Випадків у моєму житті немає. Гадаю, що вони в житті і є існують. Існує лише наслідок, викликаний тим або іншим чином. Вер — письменниця. Вона хотіла »пройти слідами Кармен«, проїхати місцями, які описує у своїй прекрасній повісті »Проспер Меріме«. Була в Помпеях і ще гадає туди повернутися, бо задумала написати роман з життя стародавньої Помпеї, і хотіла б простудіювати деякі деталі »на місці«.

— Мав до нас приєднатися Вацьо Ніжинський, — говорить пані Обрівська. Знайомих і приятелів Обрівські шукали тільки серед мистців, так званим »великим світом« — ніколи не цікавилися.

Але Вацлав Ніжинський в Криму й захопився малюванням (хоч сам був танцюристом). Вирве його звітліла хіба початок театрального сезону.

— А шкода! — зітхає пані Обрівська. Було б нас більше своїх. І перебігає поглядом своїх блідо-блакитних очей малий гурток.

Естрелліта внутрішньо підсміхнулася: ці двоє з »цих своїх«, що сидять коло столика, не належать ані до спільної народності, не говорять її мовою, не мають навіть однакового світогляду...

В цьому моменті гурток »своїх« побільшився ще на одного чужинця. До каварні вступив де Кастро, португальський поет. Поява дуже актуальна, бо Естрелліті не хотілося йти на Тріану, вдаючи племінницю Обрівських.

Вуйко-поет був сумний. Його »химерна квітка«, примхлива дружина писала, що задержується в Мадриді аж до першої великодньої корриді (боротьби з биками). То ж просить чоловіка не ждати на неї у Севіллі, а приїхати до Мадриду. Поет нарікав на примхи своєї дружини. Але в кожному його слові відчувалося, що він не може осуджувати дружину за ніякий вчинок, за ніякий рух, коли навіть вони наносять йому прикрість.

— Але ж, Наті, — звертається вуйко до Естрелліти. Він не знав про запрошення Обрівських йти з ними на Тріану. — Не сидитимеш цілу Білу Суботу (Великодню Суботу) в каварні, як американські туристи? Ходім шукати поезії Севіллі. Вона напевно сьогодні блукає містом і ми її зустрінемо десь у тихій вулиці.

Великий Севільський Тиждень вже згасав. Почала промінювати вже великодня радість. Ще виривались поодинокі »састи«, але вже лунали також і світські пісні:

»Тобі належать мої очі, Інєс!

Інєс! Тобі належить моє серце! — виводив висо-

ким тенором якийсь невидимий »Севільський циркульник«, сидячи в бічній вулиці, сидячи перед своєю, ще не замкненою, але вже порожньою циркульнею.

У винарнях, освітлених різнокольоровими лямпіонами — лунав спів. Там пили вино з глиняних дзбанів з носиками. Струмочки рубіново-червоного, або золотистого вина мусіли втрапити до уст з висоти піднесеного дзбану і не бризнути ані краплиною, бо: »Хто гарно вміє пити, той гарно вміє цілувати!«

Немов прелюдія до хоти?) стукотіли по хідниках високі жіночі закаблуки. Естрелліта й де Кастро прислухались до пульсу життя, не вмішуючись в нього, щоб краще його відчувати.

7) Хота — еспанський танець з частим і дрібним притупуванням.

Раптом, коливаючись човном, вирвався і полинув спів:
»О Маріє, Мати Божа!
Змилуйся над нами...«

Естрелліта затрималась. В Севілі? Український спів?
Пішли за голосом.

Перед статуєю Пречистої Діви, в ниші дому — біліла сорочка, вишивана хрестиками червонно-чорною запобіжкою. Співала дівчина. На звук кроків — обернулася. З бронзово-темного циганського обличчя ще щось не властиве для еспанських циганок.

— Звідкіля ти, Катерино? — звернулася до неї Естрелліта, називаючи її, за українським звичаєм так, як в Україні називають кожну циганку. Веселий блиск очей пробіг сережками, блиснув і заховався в циганському намисті.

— Катерина? — закрутила головою. — Я не Катерина, а Марічка! А звідкіля? Та з країни »попа Івана«! Знаєш?

Де Кастро переглянувся з Естреллітою. Ще вчора вони, жартуючи, згадували »край попа Івана«.

— Гора така є у нас... Піп Іван — зветься... Річка під нею — Тиса... Це далеко! — махнула рукою циганка. — Дивуешся, як я сюди зайшла? У нас, циган, хата на колесах. У землю не вросла! Я пішки йшла. Думки мене вели... метелик — шлях вказував... А провідник з дерева гукав: Сюдою, Марічко! А ти, — глянула на Естрелліту, — це ти »Катерина«. Ой, мандруватимеш світами, Катерино, не гірше за Марічку-циганку! — Урвала, приглядаючись уважно до де Кастро:

— Не твій це дорадник!.. І не твій »ром⁸⁾. Але добра людина. Пісні складати вміє... І тебе до свого дому покличе... Колись... Ще не тепер!

Естрелліта переклала вуйкові слова циганки. Поет, з цікавістю приглядався циганці.

— Скажи їй, Наті, хай прийде до нас, про землю попа Івана нам розказати. Витяг з пуляресу візитову карточку й хотів написати адресу готелю. Але циганка якби зрозуміла його думку й закрутила головою:

— Не приїду! Бо Великдень у нас буде. Наш! Пізніший від вашого. А на цей день ми, цигани, до гробу св. Сари сходимось...⁹⁾ Бувай здорова, Катерино! Дай, Боже, щастя тобі і мені!..

Але чого не вгадала циганка »з краю попа Івана« — це приїзду вуйка Євгенія, того »справжнього вуйка«. Та, що приїде він у лихому настрої. Бо приятель, парох з Наварри, якого він відвідав — дав йому досить тяжке завдання. Хотів той парох заснувати захоронку-приют для старців, бездомних і немічних. І ніяк не міг здійснити свого заміру. В урядах робили йому перешкоди. Бо це було щось цілком нове для тодішньої Іспанії. Тодішні уряди ставились до всього з підозрінням і не хотіли морочитись зі справами, що не мали твердо встановлених приписів, щоб не робити собі зайвого клопоту.

⁸⁾ Ром — по-циганськи — чоловік.

⁹⁾ За легендою, св. Сара мала бути служницею Марії Магдалини й похоронена в Камарзі, в півд. Франції. Цигани вважають її своєю патронкою і на Великдень, який святкують за старим календарем — відвідують її гріб.

Дон Евгенію пробував добитись чогось у Мадриді й переконався, що шансів на успіх ніяких не має. Тоді порішив розв'язати справу стародавнім звичаєм.

— Ти це зробиш, «чіка»¹⁰⁾, — заявив Естрелліті.

— Я?

— Та ж кажу: ти! Завтра в Севілли буде король. Знаю, що буде на Службі Божій. Ти станеш на сходах під костюлом між жебраками, з проханням в руках і, коли король переходитиме біля — подаш прохання. Тільки приборись гарно... Біла мантілля... квіти... Ну, це вже ти краще знаєш! Дон Альфонсо¹¹⁾ має добру пам'ять. Може, впізнає тебе?.. — усміхнувся дон Евгенію.

Розуміється, не рахував на те, що дон Альфонсо впізнає Естрелліту, але важне, щоб прохання дісталось до рук короля.

Все видавалося дуже простим. Але річ у тому, що подавати прохання королеві ніхто не смів. Можна було держати свою петицію в руках. Коли король, проходячи, зауважить прохання і доторкнеться його рукою — воно тим самим вже було полагжене. Сміливий прохач, що відважився б дійсно подати прохання королеві, зараз же був би арештований і перебував би у в'язниці аж до виправдання. А що суди в Іспанії ніколи не квапились, судові справи поступали дуже помалу, до того ж суд міг повести справу в некористь обвинуваченого, а це було дуже небезпечно. Хіба що прохач заздалегідь «запасся» відповідними «заступниками», або мав протекцію в англійського посольства.¹²⁾

І от на Великдень, дивного вигляду «жебрачка» стягла між прошачками, на сходах Севільської катедри.

Шуміла товпа, коливались капелюхи, золотом виблискували однострої.

Іспанський люд ненавидів режим «камарілли»¹³⁾, але не особу молодого короля, якого любив за його лицарськість, простоту й готовість допомогти кожному. Але країною «володіла» королева-мати, донья Марія-Крістіна та її пертія. Королеві рішучо перешкоджували зробити найменше полегшення, найменшу уступку, що їх бажав народ.

До Естрелліті підходив дон Альфонсо. Був сам, без королеви, доньї Іни, що відхилилася від усяких католицьких урочистостей. Був у військовому однострої, з невеликим почотом своїх однодумців.

Естрелліта не бачила його вже 10-12 років. Але завважила, що залишився в нього все той самий — сумний, далекий погляд. Король завважив рух прохачки, що хотіла, якби виступити вперед і поспішив їй з допомогою, простягаючи руку до прохання. Раптом задержався, вдивився в Естрелліту й промовив:

— Здається, ми вже зустрічались... Чи не пригадає мені «сеньора» ласкаво...

Естрелліта підняла очі.

10) Чіка — по-іспанськи — дівчинка.

11) Король Альфонсо XIII.

12) Королева, жінка Альфонса XIII — англійка, тому англійці мали великий вплив в Іспанії, чим обурювались іспанці.

13) Камарілла — впливова кліка, яка держала в руках короля Альфонса XIII.

— Я — Естрелліта де Кастро де Кордоба і Фігероа...

— Естрелліта! Ти? Чим можу тобі послужити? Як це сталося, що так довго не бачив тебе в Мадриді?

Вайдужо-змучене обличчя освітілось тим усміхом, що так міняв його і робив симпатичним. Але не на сходах собору було місце на пояснення.

— За кілька днів буду в Мадриді, в дядька Льюренса.

Прохання вже було в руках ад'ютанта, чи інакше було поладжене.

— Не забудь же повідомити, як тільки прийдеш!.. Я радий... дуже радий!

Поздоровив по-військовому й відійшов.

Дівчина ждала хвилину, щоб відплила людська хвиля. Легкий дотик примусив її обернутись. За нею стояла Марічка: брови наспулені, обличчя поважне.

— Не розумію твоєї долі, — промовила півголосом. Сум, мандрівки, самота. Це бачу. Але це саме бачила і над тим, що з тобою говорив. А то, кажуть люди — король!..

Якби циганка могла зрозуміти тоді, коли, здавалось, королівська влада ще певно трималась, що той король Еспанії зазнає еміграції, мандрівок, самоти, опущення без родини, яка покине його, коли він тільки перестане бути королем... що він буде бездомним мандрівником... як циган!..

Хитаючи головою — циганка відійшла.

А з-поміж старих помаранчовиків, тих, що не є »християнами ще з маврських часів і вартують коло катедри-мошеї«, зненацька вилетів спів:

«¡Que hay maravilla — polen mañana!

Sera nada en Sevilla, nada en Triana...»**)

Був це уривок з дуже улюбленої, за ту добу, »Пісні про хітану-циганку Аврору...«

***) Що є прекрасним — завтра буде порохом!

Ніщо не буде в Севілі, ніщо на Тріяні...

АТЛАНТИДА — ЗЕМЛЯ ТАЄМНА ...

(НАРИС. Закінчення з ч. 4/54.)

Факт зникнення величезного острова під водою здається декому мало ймовірним. Згадаємо, однак, про один землетрус. У 1918 році на південному заході Індії стався страшний землетрус. Ріка Інд вийшла з берегів і почала затопляти все навколо. Могутні підземні удари стрясали землю. Не минуло багато часу, як повиті димом і порохом міста й села на території 4000 кілометрів у квадраті опинилися під водою. Так потонула земля величини з, наприклад, Керченський півострів! Або ще в 1755 році під час землетрусу в Португалії морська хвиля висотою понад 10 метрів налетіла на Ліссабону, знищила місто і десятки тисяч людей. Чи не був це для мешканців португальської столиці справжній потоп? А саме про занурення Атлантиди під воду, про потоп і оповідає Платон.

Чорне море в «атлантидській проблемі»

Дехто із учених був схильний розуміти все дуже просто: існує Атлантичний океан — отже там мала бути й Атлантида. Платон свідчить, що острів був перед «Геракловими стовпами». Це означає — біля Гібралтарської протоки, адже до нас дійшли записи з найдавніших часів, у яких саме так Гібралтар названо. Згаданий Геєр зробив висновок (можливо й вірний!), що колись Європа й Америка не були розділені водою, між ними лежав довгий материк; можливо, — говорив він, — що той материк і є Атлантида, залита водою. Освальд Геєр доказував своє припущення надзвичайно цікаво, але то вже область не інформативного нарису, а науки. Головний його доказ заключається в тому, що і в Північній Америці і в Європі було знайдено рештки велетенських жаб, мамутів, диких коней тощо, а також різних рослин, яких тепер в Європі немає. Геєр, спираючись ще й на те, що між Ірландією і Ньюфаундленом є дуже мілке дно в океані, яке нагадує затоплений материк, — твердив, що саме там треба шукати Атлантиду, якщо не в Гібралтарській протоці. Однак, десятки різних доказів заперечили ці теорії. Висновок зроблено безпомильно: в Атлантичному океані немає чого шукати таємного материка.

Інший учений, Норов, заперечив думку про те, що Гібралтар це і є «Гераклові стовпи». Читаючи різних старовинних римських і грецьких письменників, Норов переконався, що вони завжди, пишучи про «атлантів», «атлас», «Атлантию», мають на увазі Середземне море, особливо його східну частину. Геракл (або Геркулес) — це велетень із грецької мітології, який вичистив запущені конюшні царя Авгія і який також приніс золоті яблука із саду доньки Сонця — Гесперід. Там був кінець мандрівкам Геракла і те місце названо «Геракловими стовпами». Але де воно, адже Геракл це тільки прекрасний міт, а «стовпи» й Атлантида — колись існували насправді. Дренні греки й римляни звали так Гібралтарську протоку. А ще раніше, — вичитав Норов, — люди звали «Геракловими стовпами» устя головного Нілу, де був надзвичайно давно город Гераклея. І дуже дренні греки писали, що стовпи Геракла знаходяться десь або в Індії, або в Скитії (на українській території в дренні часи також перебували скити і залишки їх культури — вази тощо — знаходять археологи ще й тепер). Багато дренних називали «стовпами Геракла» скелі, що стоять при виході з Босфорської протоки (Туреччина) в Чорне море. Учений грек Мілетський зробив свого часу запис про те, що за переказами мітичний Геракл ішов не з Європи в Азію, а з Лівії — в Європу. Норов твердить: «Із Середземного в Чорне море». І робить висновок: біля Чорного моря, а точніше — в кільці берегів України, Румунії, Туреччини і Греції (аж до Італії) на Середземному морі треба шукати Атлантиду, затонуту під час раптового землетрусу, адже в тій частині земної кулі і тепер землетрусів не бракує. Норов указав на острів Кіпр, як на те, що залишилося від великої Атлантиди, залитої хвилями.

Перелетні птахи — за свідків

Розвиваючи припущення Норов-а, учений Карножицький робить припущення, що решток Атлантиди треба шукати таки в районі Середземного моря (у його південній частині, як встано-

вили геологи, береги пластами спускаються під воду), а рештки Атлантиди — це Крит, Сицилія, Мальта... Мільйони років тому була на земній кулі зовсім інша картина: текли інші ріки на інших розмірах материках, було інше підсоння в певних районах, ніж тепер. Островів Сицилії й Мальти не було взагалі. Чорне море не з'єднувалося із Середземним. Не було Егейського моря. Сицилія й Мальта відділились від Африки й стали островами перед останнім льодовиковим періодом, коли — припускають — на Землі з'явилася і людина. Постало Егейське море, яке через Мармурове — з'єдналося з Чорним морем. Якраз у той час під воду опустилася південна частина землі, де тепер Середземне море. Та земля можливо й була Атлантидою.

Щоб доказати великі материково-водні зміни, Карножицький довго вивчав шляхи перелету птахів у теплі країни. Птахи часто гинуть під час перелету через Середземне море, однак — не вибирають коротшого шляху! Це доказ того, що в сиву давнину острови Крит і Кіпр були значно більші розмірами і птахи на них відпочивали, адже ті землі виступали може не островами, а материком у східній (затонулій) частині Середземного моря. На острові Криті знайдено кістки гіпопотамів, тварин, які потребують річок із солодкою питтєвою водою. Це ще один доказ, що колись Кіпр був значно більших розмірів, а можливо то був суцільний материковий масив, над яким пролітали птахи і пролітають за інстинктом і тепер (дарма, що внизу нестало землі з харчем, а чекає їх холодна смерть у бурхливих хвилях).

Та за Карножицьким виходить, що Атлантида зникла який мільйон років тому, разом із людьми високої культури. А Платон говорить про 10 тисяч років... До того ж, не легко нам припустити, що мільйон років тому вже існували люди, і до того ж люди, в яких і ми могли б тепер дечому повчитися!..

Можливо, що колись ще відбудеться велика мандрівка водолазів і науковців для обстеження дна східної частини Середземного моря. Можливо, що саме там вони знайдуть засипані сотнями тисяч тонн піску чорні башти і вежі Атлантиди, кам'яні «книжки»-таблиці з написами, інші пам'ятки, які повернуть всі теперішні поняття про культурний світ, його початки і давність.

Без закінчення

А може Атлантида взагалі не потонула? Багато нових учених твердять, що це саме Крит — залишок напівмітичної Атлантиди і що це там треба провадити археологічні розшуки «Платонові країни». Відомо, що Крит яких 3 000 років був великою сильною державою з царем Міносом на чолі, де знали і канали, і пристані, і будівництва розкішних палаців та храмів. Береги старовинного Криту без сумніву пішли під воду, а найвища частина — над морем. Імовірно, — коли стати за цим припущенням, — великий землетрус зруйнував усе, що було й жило в ту давнину на Криті, частина землі потонула, а на тій, що залишилася — нічого не осталося, нічого не вціліло, можливо також змита страшною силою хвилями.

Ось уже тисячі років хвилює уми людства таємниця Атлантиди. На жаль, людство має «замало часу», щоб пізнати до кінця свою планету, а навіть себе самого, зацікавлене іншими проблемами,

більш «практичними» (астрономія незабаром може обернутися теж у дуже практичну науку в розумінні міжпланетних мандрівок і використання інших планет).

Та маймо надію, що одного дня і глибока таємниця Атлантиди буде розкрита, можливо, так як несподівано була розкрита таємниця «легендарного» висококультурного міста Трої, оспіваного Гомером. Атлантида ж теж оспівана, тільки співцем і мислителем ще сивішої давнини — Платоном.

А в кінці нарису дозволимо собі вигукнути: як все-таки добре, що людство ще має великі таємниці! І що жадоба розкрити їх не в усіх погасла!

Л. П.

3 науки і техніки

Спинись, невловна мить

Хто з вас бував на станціях підземельних залізниць, той певно бачив таке: який-небудь нетерплячий молодий чоловік, котрий кудись дуже поспішає, не хоче чекати, поки стрімкий ескалатор домчить його вниз, до потяга. Перескакуючи через кілька східців, які безперервно сунуться вниз, юнак біжить повз шерengi нерухомих людей. Цей приклад не потребує особливих пояснень. Одним із способів збільшення швидкості тіла є складання кількох його рухів однакового напрямку. Протягом століть науковці вважали, що так можна в принципі збільшувати швидкість тіла до будь-якої величини. Повернемося, проте, до юнака, котрий так поспішає... Він таки прискорив свій рух: до швидкості східців ескалатора додано темп бігу людини. Цим же правилом ми можемо скористатися безпомилково і в сотках інших випадків, приміром, якщо по кабіні в напрямку руху літака швидко йтиме летун або покладам корабля — від корми до носа корабля — бігтиме матрос і т. д. Правило складання двох або кількох рухів цілком підходить для

перших-ліпших тіл, засобів зв'язку, транспорту, механізмів, які мають сучасні швидкості.

Але, уявіть собі, що ескалатор підземки мчить майже із швидкістю поширення світла, напр., 280 тис. кілометрів на секунду. Припустимо, що й юнак, який дуже поспішає, біжить ескалатором в такому ж темпі. Виходить, він пробігатиме 560 тис. кілометрів на секунду. Це ніби так! А на правду воно не так! Коли б ми мали відповідні вимірювальні прилади, переконалися б, що швидкість юнака не 560, а тільки трохи більше 299 тис. км. на секунду.

В чому ж справа? З якої причини правило складання рухів, про яке вчать у школах, нас «підвело»?

Тут наведемо інший приклад. Відлітаючи з летовища, ви мимоволі глянули на великий годинник на вежі, а потім на свій, наручний — і там, і на вашому, припустимо, стрілки вказують точно 12-ту. Ви летите до потрібного вам місця і, поглядаючи на свій годинник, ані трохи не сумніваєтесь, що він показує той час, як і всі годинники десь на землі. Та,

виявляється, ви помиляєтесь! Наукою встановлено: годинник, що перебуває в русі, відстає від нерухомого, повз який він мчить. Правда, це відхилення дуже незначне. Якби ви пролітали на штучному супутнику, що рухається із швидкістю 8 км. на секунду, то ваш годинник відставав би від земних на одну соту секунди на рік. Але відставання є незаперечним фактом і воно збільшується із зростанням швидкості. Коли б ви пролітали за секунду, наприклад, 260 тис. км., ваш годинник йшов би вдвоє повільніше, ніж на землі.

Чому ми вважаємо такі розрахунки правдивими? Тому, що вони вже підтверджені експериментально. Досліджуючи космічне проміння, вчені відкрили мікрочастинки матерії, названі мезонами. Було встановлено, що тривалість існування цих мезонів дуже мізерна: від моменту їх утворення до моменту розпаду минає лише дві мільйонних частин секунди. Спостерігаючи однак мезони, що рухалися майже із швидкістю світла, встановлено: тривалість їх існування збільшується у 1000 разів і становить уже дві тисячних секунди. Інакше кажучи, якби спостерігач рухався поруч з мезонами з такою ж швидкістю, він зафіксував би час існування частинки у дві мільйонних секунди; а на земному нерухомому годиннику за цей період минуло б дві тисячних секунди. Так, напр., було стверджено уповільнення часу в швидкоплинних тілах.

Усі ці міркування дозволили зробити висновок, що з розвитком науки і техніки, із зростанням швидкостей людини, на решті, дістане змогу «керувати» і самим перебігом часу. Вислів «керувати часом» не буде здаватися нам фантастичним.

Але як же технічно здійснити таке керування? Виходить, що можна. Сьогодні вже практично стверджено, що таке уповільнення можливе для тіл, які рухаються із швидкістю близькою до швидкості поширення світла. Якби, напр., вдалося надати космічному кораблеві швидкість трохи меншу за 300 тис. км. на секунду, всі процеси на ньому відбувалися б значно повільніше, ніж на Землі: стрілки годинника обернулися б не за 12 земних годин, а скажімо, за рік; можливо настільки ж уповільнилося б і життя людини: дихання, биття серця, обмін речовин тощо. Пасажири, промандрувавши з такою швидкістю день на космічній ракеті і повернувшись на Землю, дізналися б, що тут минув уже рік часу.

Та хоч подібні проєкти і не суперечать законам фізики, але покищо такі мандрівки — лише мрія, цікава тема для наукової фантастики. Для сучасної ж техніки спорудження корабля, що в русі наблизився б до швидкості світла — річ недосяжна. Навіть при застосуванні найефективнішого пального — атомної енергії, такий повітряний корабель важив би мільйони тонн. А швидкість корабля (чи будь-якогось матеріального тіла, отже і нашого юнака в метро), що дорівнює або перевищує 300 тис. км. на секунду, сучасна фізика взагалі вважає неможливою. Цього не може пояснити навіть і така «наука», як матеріалізм, яка ніби претендує на всезнайство. Ці речі лежать поза сферою розуміння людини і належать до Найвищого Єства — Творця світу. Але людина поступово пізнає всі Божеські закони і тому відкриття уповільнення часу принципово показує, що можна керувати і таким, здавалося б, недосяжним для будь-

«ЗБІРНИК ЗАПАШНИХ КВІТІВ»

«ЗВИЧАЇ НАШОГО НАРОДУ». Етнографічний нарис. Олекса Воропай. Українське Видавництво, Мюнхен, 1958 р., том I. Стор. 449.

Видатний римський історик Кай Саллюстій Крисп (86-35 рр. до нашої ери) такими міркуваннями зачинає твір «Прозмова Каталіні»:

«Люди, спрагнені вдосконалення понад інші тварини, хай зо всіх сил подбають, щоб життя не проминуло їм у німості, як це буває у звірят. Сама природа схилила останніх вниз, послужних для шлунка. Уся наша сила — в духовості та тілі. Дух командує, тіло ж радніш має прислужувати».

Оцей уривок старовинної глибокої думки не сходив із поля нашої уваги, прочитуючи перший том книжки п. Олекси Воропая. І справді, великого подиву заслуговує автор, що потрапив збирати довгі літа матеріяли з рідної етнографії

та, врешті, видав їх окремою книгою. Скільки наполегливості в праці та священного запалу до рідної культури знаходимо в шановного автора, що ще в підсоветській дійсності до 2-ої світової війни шукав підтримки для свого духа і серця при животворних джерелах рідного українського генія, опісля й серед бомб, злиднів і невигод 2-ої світової війни й після неї вдихує він сам чарівне евшан-зілля народньої духовості та доводить його животворні пахощі до нас у I-му томі «Звичаїв нашого народу». Під подихом евшан-зілля колись половецький князько зразу протверзів з хмелю чужини та повернувся до своїх братів одноплемінців у степи. Так само, українська молоде по чужинах живуча, читай-вчитується у цю прекрасну книгу, теплом серця навіяну, і запалюється любов'ю до великого свого рідного.

Велике завдання виконав п. Олекса Воропай. У час, коли тиранія холодної Півночі силкується вирвати з душ української молоді на батьківщині найдорожчі самоцвіти: любов до Бога Христа, знищити почуття української суверенності духа, зліквідувати животворчі

якого впливу чинником, як час. Теоретично знайдено і один з способів цього керування, хоча до технічного здійснення дуже далеко. Не виключена можливість, що далі буде відкрита можливість значно легшого здійснення способу регулювання бігом часу.

А. М.

ріки рідної мови та старобатьківські традиції, О. Воропай дає тобі, молоде, в руки блискучу зброю слова — збірник запашних квітів, народніх звичаїв.

Годі короткою рецензією відобразити хвилюючий океан всеукраїнського життя, зібраний хоч би термінами «зими» та «весни» в творі «Звичаї нашого народу». Яке багатство думок, мотивів, тем, богословської та філософської глибини в тому, що створив наш нарід, хоч його били, ограблювали, заковують советщиною та колгоспною панщиною. Яка в нього сила духа, що запевідає тотальну перемогу!

Справді, вже цим своїм твором О. Воропай заслужив собі на вдячність української спільноти. Тому докінчуючи зачатку на початку статті цитату з «Про змову Каталіни», докінчуємо її:

«Люди, орючи, плаваючи по морях, будуючи житла — у всьому тому ідуть за покликом чесноти... Чимало смертних марно пройшли життям, гей би мандрівники, бо клопо-

тались (тільки) шлунком та спанням, неграмотні й некультурні... За мою оцінку, однаково безвартні і їх життя і їх смерть; адже однакова про них обидвох запала мовчанка. Навпаки, я міркую, що **тільки той живе й гаразд користується душею, хто напняв усі сили до праці та шукає вславити себе або великим ділом, або в ділянці мистецтва**».

Отож саме «Звичаї нашого народу» і є те велике діло, що його довершив п. О. Воропай на славу Божу й для звеличення українського імени. Побільше б нам таких мистецьких осягів, а життя стане ще більш багате, цікаве й захоплююче. Від душі бажаємо шановному авторові мерщій видати другий том «Звичаїв нашого народу»!

От. Д-р Б. Курилас, ЧНІ.

*

Від Редакції: В розмові з нами автор книжки «Звичаї нашого народу» поінформував, що він заплянував свій твір на вісім томів. Тепер він готує до друку 2-й том.

Не відкладай своїх добрих замірів аж до тої пори, коли будеш мати час. Небагато доброго виникло в часі спочинку. Тільки люди обтяжені працею будували школи, бібліотеки, лікарні і взагалі займались громадською діяльністю.

*

Найбільшим скарбом, що чоловік може принести з собою на світ, є нестримна охота до якогось діла; ця охота заповнює життя й дає щастя.

Емерсон

XII З'їзд СУМ-у у Великій Британії

В днях 23 і 24 січня ц. р. в м. Ноттінггам відбувся XII-й з черги звітно-виборчий з'їзд Співки Української Молоді у В. Британії.

З'їзд відкрив Голова уступаючої Краєвої Управи Співки д. Ярослав Деремента. Після вибору Президії в складі: д. Б. Марченко — Голова, пані Віра Гринюк — заст. Голови, дд. М. Соломка і Марковський — секретарі, збори заслухали письмових привітань від Центральної Управи СУМ-у, УАПЦ у В. Британії, КУ СУМ-у в Канаді, Українського Християнського Руху — Президії у Франції, ГУ ОБВУ, Представника УВАН в Іспанії, ОУЖ у В. Британії, УВСпівки, кооперативи «Нова Фортуна», КО УХР у В. Британії і ін.

Усно дуже змістовно учасників з'їзду привітав Голова Управи Відділу СУБ-у в Ноттінггамі п. Лесюк і п. М. Ломацький, які з ред. Д. Штикалом були запрошені на почесних членів Президії.

Мандатна комісія ствердила, що в праці з'їзду брав участь 21 делегат з 32 мандатами від понад 600 членів СУМ-у.

Звіт з праці до дня з'їзду подали Голова КУ і скарбник

д. В. Семенюк. Найбільш підбадьоруючою, а при тому і дуже зобов'язуючою для старших членів СУМ-у була вістка, що в рядах Юнацтва СУМ-у в В. Британії начисляється тепер близько 600 українських дітей у віці понад 8 років. Натомість сумною нотю звучало повідомлення, що понад сотня дорослих членів відійшли з лав Співки, а з тих, котрі залишилися, не всі виконують свої членські обов'язки, головну у фінансовому відношенні.

Після короткої дискусії над прочитаним звітом, учасники з'їзду вибрали знову д. Я. Деременту Головою Краєвої Управи Співки Української Молоді. Членами КУУправи обрані такі члени СУМ-у: дд. В. Бойчук, П. Ленківський, М. Лесів, В. Семенюк, мгр. В. Микула, пані З. Гринюк, І. Іванцюра, П. Фучко, В. Попадинець, І. Федечко, В. Парфанюк. Заступниками членів — пані М. Стахів, С. Луцишин, М. Соломка і М. Цебрій.

Контрольна комісія: дд. інж. В. Олесків, Є. Ягніщак і Кузик. Товариський Суд: дд. І. Крушельницький, М. Лашів і М. Бутинський.

У вечірніх годинах, 23 січня, відбулася забава з танцями, яку місцевий Осередок СУМ-у організував для розваги делегатів і гостей і яка відбувалася в приємній товариській атмосфері.

Після вислухання Богослуження в неділю ранком, делегати зішлись знову, щоб послухати доповіді ред. Д. Штикала і докінчити програму з'їзду. Після відкриття недільної сесії, присутні вставанням і мовчанкою вшанували пам'ять сл. п. С. Бандери і колишнього Голови СУБ-у сл. п. Д. Левицького.

В своїй доповіді ред. Штикало порушив важливі і ціка-

ві аспекти життя, виховання і праці української молоді. Голова Спілки українських учителів і виховників у В. Британії проф. д-р Ів. Марченко, привітавши З'їзд СУМ-у, звернув увагу на взаємобіодношення між працею в школі українознавства та в молодечій виховній організації, що напевно не лише внесло ясність у цій ділянці, а й матиме вплив на ще тіснішу співпрацю між СУМ-ом і СУУВ у майбутньому.

Делегати від Осередків СУМ-у внесли багато цікавих побажань щодо дальшої праці і схвалили резолюції.

Красвий З'їзд СУМ-у в Франції

24-го січня 1960 року в домі ОУРФ у Парижі відбувся черговий Красвий з'їзд СУМ-у в Франції. Після відкриття з'їзду Головою КУ другом О. Форсіком, далі нарадами проводила вибрана Президія в складі: д. А. Соколик — предсідник, і д. І. Свідерський — секретар.

У з'їзді взяло участь понад 20 делегатів і запрошених гостей. Після звітів з діяльності уступаючої Красвої Управи відбулась гостра, але справедлива критика як делегатами, так і членами КУ дотеперішньої діяльності СУМ-у у Франції. Не тільки КУ мала поважні завваги щодо діяльності по-

одиноких Осередків СУМ-у, яких у Франції є шість (Париж, Мец, Сошо, Рубе, Візін Шалет і Фрікур), але також і Осередки — щодо діяльності КУ. В кінці дискусії, що тривала понад дві години, учасники з'їзду прийшли до спільного висновку, що добро Спілки вимагає пожвавлення діяльності як цілості організації, так і кожного сумівця зокрема.

Дві основні проблеми приковували до себе увагу всіх учасників з'їзду: перша проблема — це як включити в діяльність СУМ-у українську молодь, народжену у Франції, яка здебільшого не знає, або знає дуже мало українську

мову, щоби зберегти її для української справи; і друга, — підшукання провідних кадрів для СУМ-у серед тої молоді, яка живе серед чужого оточення, відвідує французькі школи і нерідко вже почуває себе «французом» чи «французжанкою», хоча з родинного дому винесла любов і симпатії до своєї рідної батьківщини, чи вірніше батьківщини своїх батьків.

Частину відповіді на це дали самі присутні під час дискусії, які заявили: «ми хочемо працювати, ми будемо працювати, але ми ще мало розуміємо українську мову. З того всього, про що тут говорилось ми зрозуміли лише на 50%».

Ця щира, хоч болюча заява української молоді у Франції накладає на новобрану КУ СУМ-у тяжкий обов'язок допомогти молоді навіть у чужій мові пізнати Україну і поступово, згідно з програмою СУМ-у, допомагати їй вивчати мову своїх батьків, історію та культуру українського народу.

Молодь сказала своє слово, а тепер слово за новообраною КУ, що її Красевий з'їзд вибрав у такому складі: **О. Форсік** — голова, **П. Гарплук** — заступник, п-на **О. Романчук** — секретар, **П. Зелений** — скарбник (всі з Парижу), **П. Купчинський** — організаційний референт, п-на **Н. Шиленко** (Везін Шалет) — член Управи.

До Контрольної комісії ввійшли: **І. Свідерський** (Рубе), **І. Пастернак** і **Ліза Сенкевич** — (Париж).

Цьогорічний з'їзд СУМ-у в Франції показав, що особливо тут в Франції не сміємо залишити молоді «самій собі». Громадськість, українська інтелігенція, українське духовенство і всі інші, хто тільки почуває себе на силах, повинен прийти з допомогою українській молоді. Кожний з нас повинен присвятити бодай одну годину на тиждень національному і релігійному вихованню молоді і тим причинитись до виховання.

М. К.

ПРИДБАЙТЕ СОБИ

» Антологію української поезії «

замовляйте в КУ СУМ-у у В. Брітанії

49, Linden Gardens, London, W.2.

Табір Юного СУМ-у в Австралії

У закруті ріки Ярра, за Східнім Вобертеном (Вікторія), навколо великої площі, розвинувся сумівський табір. Вхід до нього охороняє сторожа з «списами» на високій баштовій брамі, прикрашеній мазепинським знаменем і прапорами. По середині майдану, на щоглах три прапори — український, сумівський і австралійський — а в далекій віддалі перед ними престіл на Богослуження.

В таборі «Батурин» 140 сумівців та сумівок разом з командою: дітвора і юнацтво різного віку, з різних частин Вікторії, усі в одностроях, старшина в мазепинках. Живуть «батуринці» в окремих кошах-наметах, які носять назву різних українських міст. У хлопців (кіш юнаків ім. Костя Гордієнка): Чигирин, Корсунь, Конотоп, Січ, Галич. У дівчат (кіш юначок «Хортиця»): Харків, Київ, Одеса, Полтава, Львів, Коломия. Коші й окремі намети ривалізують з собою у різних точках. Перше місце за чистоту здобув Чигирин.

Табір кишить життям. Дівчата й хлопці вчаться маршувати, бо це ж перший їх вишкільний табір. Децю даліше, на обширному майдані старша молодь розважається м'ячем. За порядком стежить таборова Булава, яка управляє табором.

Склад Булави: В. Пундяк — комендант табору, Дм. Моравський — бунчужний, Дм. Дума — писар, П. Гондерук — обозний, П. Сончак — кошовий, Леся Поточна і М. Грудка — перша допомога. Виховники та інструктори поділяються на дві ланки: виховну й вишкільну. Виховну ланку ведуть самі подруги: Е. Лисенко, Н. Лапан, М. Роман і М. Дума. Головою вишкільної ланки є друг П. Сорока, а йому допомогли: Ст. Лисенко, Таня Федунів і О. Пундяк. «Кашовари» це милі і шановні друзі Бурмич, Дикий і Прокопів.

Децю з боку, з перспективи, художник Вол. Савчак малює табір та гори.

Отаке то «муравлище» у таборі «Батурин» застали представники громадськості, які 26. 12. 1959 р. прибули до нього крутими доріжками понад Яррою, щоб взяти участь у відкритті. О 2-ій годині пол. в чотирикутнику усталилася сумівська молодь з старшиною. Після відчитання усного наказу запалено «вічний» вогонь, якого від того часу берегла постійна юнацька стійка, та піднято прапори. Комендант табору привітав усіх учасників сумівців і сумівок, батьків і гостей. Першому сумівському таборові у Вікторії склали привіти та побажання успіху: інж. Ст. Мисько (КУ СУМ), інж.

М. Болюх (голова СУОА), п. О. Нагірний (голова УТВ), п. П. Грудка (від АБН), інж. Я. Булка («Вільна Думка»), проф. М. Шегедин виголосив короткий змістовний ідеологічний реферат. Друзі з спілки «Прогрес» зфільмували табір, відкриття і марш молоді, як теж popis сумівців та закриття табору.

Само закриття відбулося 10 днів пізніше при великій кількості людей. Після величавого походу молоді, за українськими «козаками» сумівці пописувались усім, чого протягом короткого часу навчилися: дівчата вправами з серпами під кер. подруги Сороки, хлопці вправами з шаблями під кер. друга Кутного, танцюристи народними танцями під кер. М. Юрчишина, та юначки з Джилонгу під кер. п. Сончака.

До танців пригравав акордеоніст А. Гарасименко. Гарно вийшла будова веж тощо.

Табір не був позбавлений духовної опіки: кілька разів відвідав його о. Ю. Сполітакевич.

Користь з цього першого вишкільного табору ще й така, що велика кількість молоді мала змогу взаємно себе пізнати, а головню розмовляти українською мовою.

Слід підкреслити, що О. СУМ у Мельбурні, протягом відносно короткого часу, своєю наполегливою працею може похвалитися гарними успіхами. Є надія, що при дальшій інтенсивній праці він зуміє виховати нові кадри виховників; його діло увінчається гарним успіхом та зростуть ряди його молоді. Ця праця є на часі, корисна й конечна.

Я. Булка

Десятиріччя Осередку СУМА в Нью Йорку

Якщо були ви коли принагідно в домі «Визвольного Фронту» в Нью Йорку, то, мабуть, ніколи вже не забудете радісної та рухливої молоді, що організована у Відділі Ю СУМА. Ні! Ви ніколи не забудете! Бо то радість молодости, що гартується до суспільно-національної праці; гартується, щоб стати на зміну та перебрати прапор, на якому вписано «Бог і Батьківщина», а опісля іти нестримно до кращої майбут-

ности. А молодь таки жива... і якщо мимоволі глянете на цю живучість, то тоді вам пригадується, що не тільки ви колись переживали такі хвилини, але і переживають її інші. І вам лишається одно: передати їй свій життєвий досвід та навести на добрий шлях... Мабуть, також не забудете й облич старших активних членів Осередку, що працюють як виховники юнацтва, та крім них і інших, що, керуючись ідеєю свого патрона ген.-хор. Т. Чупринки, змагають до означеної мети.

Дивіться знімки до цього репортажу на 24 стор. — Ред.

Осередок СУМА в Нью Йорку та його праця на суспільно-громадській ниві за час 10-ох років усім надто добре відомі, щоб треба було її тут ще раз пригадувати; наприклад: різні свята, здвиги, концерти і т. п. І завдяки своїм завданням, Осередок стрічався за час свого існування з прихильним відношенням українських церков та громадськості. Поминаючи минулу працю Осередку (слід пригадати таборвання юнацтва на оселі СУМА — біля 300 осіб: членів Осередку, Відділу Ю. СУМА та їхніх батьків, що творять усі разом одну сумівську родину) цікаво тепер оглянутись назад та відзначити кількома словами досяги та хиби праці на протязі одного півріччя.

Крім систематичного виховного заняття Осередку та Відділу Ю. СУМА, також відновили свою працю поодинокі групи та гуртки, як танцювальна група, що являється найбільш рухливою. Цією групою керує сумівець Олег Генза вже 9 років і вона має вже за собою багато виступів. Також продовжує свою діяльність драматично-декляматорський гурток під керівництвом пані Алли Давиденко; гурток юних бандуристок під керівництвом п. Павла Даниліва; школа українознавства під керівництвом проф. М. Гуменюка, та учителів проф. Гуменюк та І. Юрченко. Школа нараховує 95 дітей та поділена на чотири класи, а адміністраційні справи цієї школи провадить член Батьківського комітету п. Іван Кульчицький. Курс різьбарства під керівництвом скульптора М. Черешньовського та при помочі п. Я. Кіцюка, проводить свої заняття систематично кожної п'ятниці. Опікуном цього курсу є виховник В. Лавро. Школа ма-

лярства, що відвідує її 20 учнів під керівництвом проф. Антона Малюци. Капеля бандуристів під керівництвом проф. Романа Левицького, що організувалася в січні 1960 р., провводить свою діяльність з великим успіхом. Багато уваги та праці прикладають ці керівники у своїх ділянках, кожного тижня в означені дні жертвуючи свої знання, час та труд, без жадної винагороди. У жовтні Осередок, разом з організаціями «Визвольного Фронту», влаштував жалобні сходи, присвячені пам'яті провідника ОУН Степана Бандери, що згинув від московсько-большевицької руки. В грудні Відділ Ю. СУМА влаштував Андріївський вечір, а школа українознавства вечір св. Миколая; а при кінці січня усі разом — «Ялинку».

Одним із найбільших днів цього сезону для юнацтва був «Апель», присвячений річниці бою під Крутами, що відбувся 30 січня на оселі СУМА, при співучасті ще двох Відділів Ю. СУМА — з Джерзі Ситі та Брукліну. По піднесенні прапорів та виголошенні реферату юнаком М. Кострибою, відбулася на лоні засніженої природи теренова гра — «Бій під Крутами». По теплій перекусці з «полевої» кухні юнацтво з піднесеним настроєм верталося додів.

В день Святого Вечора влаштовано спільну Свят-вечерю, для самітних сумівців, а під час усіх свят члени Осередку та Відділу Ю. СУМА, разом із членами організації «Визвольного Фронту», ходили колядувати на національні цілі. В лютому, за ініціативою Т. Гошка, шахова ланка при Осередку перевела шахові змагання з Українським Спортовим Клубом в Нью Йорку, що за-

кінчилися перемогою для членів Осередку.

20-го лютого 1960 р. в аудиторії школи св. Юра, Осередок відзначив свій 10-річний Ювілей бенкетом.

21-го лютого в аудиторії «Джуніор Гайскул» з тієї самої нагоди відбувся концерт під керівництвом Олега Гензи. Програма цього концерту була різноманітною, виконана в українському стилі, в яку входили переважно нові або найвище вдруге повторювані твори керівника, що тримали глядача в зацікавленні. Під орудою п. П. Даниліва, гурток юних бандуристок виконав дві пісні, а юні сумівки Володимира та Марія Сенів (сестри) виступили з фортепіановим та скрипковим сольом; Володимира відіграла свою власну композицію. Також юний сумівець Василь Шмига з виконанням танку «Чумак» був подивом для публіки.

В другій частині концерту виступила капеля бандуристів під керівництвом проф. Р. Левицького, що лише по чотирьох пробах (у початковій стадії організування) виступила з двома піснями, які вийшли імпульсанти. Ця капеля, це справді цінний твір, що складається з членів Осередку та його симпатиків.

Поza тим в програму входили сольові та гуртові танці у виконанні Дарії Гензи, Анни Плескун, Валі Жила та Стефи Масної. У виступі з сольовим співом Валя Жила виявила себе цінною співачкою. Форте-

піянове сольо, що його виконав юнак СУМА Северин Данилович, пісню Гайворонського, дає запоруку в майбутньому на справжнього піяніста. На маргінесі слід пригадати, що драм-гурток під час концерту виконав рецитацію та представив живим образом суд над Миколою Павлушковым, основоположником СУМ-у.

Весь дохід з концерту, Осередок СУМА призначив на школу св. Юра в Нью Йорку.

5-го березня ц. р., в 10-річчя смерті ген.-хор. Т. Чупринки командира УПА, Відділ Ю. СУМА вшанував цю світлу постать сумівським апелем. Слово, про життя, боротьбу та смерть командира виголосив Корнель Василік.

Вечером того самого дня відбулися Загальні збори Осередку, що ними проводив представник Г.У. СУМА інж. М. Семанишин. По звітах уступаючої Управи та дискусії членів, збори обрали нову Управу в такому складі: дд. Г. Цебрій — голова, Я. Коструба — заст. голови, І. Юшкевич, М. Лотоцький, Л. Гошко, Т. Гошко, М. Турчан, Р. Байляк, І. Плісак, Я. Дусанівський, Ю. Микитин, О. Пайончківський, Г. Сенів, І. Ділай, І. Безуба та П. Прийма — члени. Референтура юнацтва: дд. Т. Боднар, М. Корнага, І. Сусь, В. Лавро та П. Шанайда. Контрольну комісію очолив д. Е. Несторук, а Товариський суд д. Е. Корольюк.

О. П-й

— Я був здивований, яким способом Нед визначився своїм талантом з-посеред цілої нашої родини, — сказав один із братів Неда Бурке, коли вислухав його промову в парламенті, — але тепер згадав собі, що в той час, коли всі ми гралися, він був зайнятий працею.

О. Марден «Воля й успіх».

ПРАЦЯ ВЕЛИКОГО МАШТАБУ

Осередок СУМА в Шікаго

В своїй діяльності Осередок СУМА ім. М. Павлушкова в Шікаго вже традиційно дотримується певних дат. Так і цього ж року, дотримуючись цього неписаного закону, в неділю, 21 лютого 1960 р., скликано 13-ті річні Загальні збори Осередку.

Може інші події в житті Осередку набирають більшого розголосу на зовні, але ледве чи котрась із них може дорівнювати своєю важливістю та впливом на дальший ріст Осередку, як збори. Порядок нарад цьогорічних зборів був подібний до попередніх, але змістом вони були зовсім новими. Трох

звітодавців Управи: дд. М. Яремко — керівник Відділу Ю. СУМА «Одеса», І. Павлик — фінансовий референт та Д. Багрій — голова Управи, звітували в такому ж порядку, реферуючи про точний стан Осередку за звітний час. Друг М. Яремко зазнайомив присутніх зі статистичними даними Відділу Ю. СУМА: стан членства Відділу 409 (в тому 219 дівчаток та 190 юнаків), виключено за неактивність 82, прибуло протягом року 101. Відділ є поділений на 21 роїв (в тому 11 дівочих), з яких 266 юнаків та юначок приступило до іспиту I-го ступеня, а

Праця в СУМ-і відрізняється від праці в школі тим, що вона в більшості відбувається у формі виховної гри і забави. Ось, напр., юначки ланки ім. О. Басараб у Шікаго після серйозніших занять переводять товариську гру.

36 — до II-го ступеня, Відділ диспонує юнацькою бібліотекою з біля 300 книжками, має ряд юних самодіяльних гуртків — українського народного танку (3 групи), філіятелистів, радіоконструкторів, декляматорів, юнацький хор, спорт (С.К. СУМА «Крила»). Коли до того додати, що Відділ бере участь в різних святах та імпрезах, проводить систематичні виховні сходи, дає різні виступи, то в цілій величї стає праця, що до неї спричинився д. М. Яремко з виховниками, юнацький провід та Батьківський комітет.

Про фінансово-господарську сторінку звітував за минулий рік д. І. Павлик. Поширена праця Осередку з втриманням великого будинку вимагала великого вкладу гроша, який він сам мусить роздобути. Протягом року приходи Осередку виносили \$28,650.36, а розходи \$26,940.69, коли до того додати ще окремі позиції з балансу Дому СУМА, де приходи виносили \$16,743.47, а розходи — \$17,464.97, то разом матимемо суму \$46,664.37 приходу та \$44,405.66 розходу. Біля 50 тис. обороту лише протягом одного року! Ця цифра найкраще ілюструє великий засяг діяльності Осередку та великий вклад праці його активу.

Звіт Управи доповнив її голова друг Д. Багрій. Звітуючи вже втретє за посту голови Осередку, він накреслив світла й тіні в праці останньої Управи. Чи це імпульсанти успіхи подруг із Жіночого Відділу, чи популярна спортова діяльність С.К. СУМА «Крила», чи зразково ведена канцелярія Осередку, чи труднощі з адміністрацією Дому — все було накреслене в його звіті. Преса та інформація, культосвітня діяльність, суспільна опіка, діяльність зовнішня та самодіяльних гуртків — це ли-

ше заголовки до підвідділів звіту на правду великої праці Осередку протягом року. Звітну частину зборів замикали виступи голови Контрольної комісії д. Ю. Стельмашука та Товариського суду — інж. В. Левицького.

На тлі звітів одним із більш позитивних моментів є факт поступу і удосконалення праці Відділу Ю. СУМА «Одеса». Знова ж турбуючим є те, що з ростом праці Осередку не йде впарі активність старших членів.

В дискусії, яка проходила після звітів, багато часу віддано справам бібліотеки, Ю. СУМА, Дому СУМА, «Інформаторові» та іншим.

Зборами, які пройшли в рекордовому часі (лише 3 години), провела президія в складі: дд. В. Кусик — голова, В. Палагнюк — заст. голови, подруга М. Кикіш — секретар.

Дуже цінним моментом в Загальних зборах була поява на них ювілейної книжки про Осередок з нагоди його десятиліття. В цьому дуже охайному виданні на 72 сторінках друку з багатьома знімками, за головним редагуванням д. Луки Костелини, є зібрані дані з усіх ділянок праці Осередку в останній декаді.

Загальні збори вибрали нову Управу Осередку в слідуючому складі: дд. І. Павлик — голова, М. Луцак — заст. голови, П. Куліш — заст. гол., Д. Новошицький — секретар; М. Карачевський — фінансовий реф., М. Яремко — реф. Ю. СУМА, М. Яцків — жіноча реф., П. Гнатів — спорт. реф., П. Надзікевич — зовн. зв'язки, М. Яворська — суспільна опіка, Ю. Стельмашук — книговод, М. Баранський — преса й інформація, Т. Гольовський — адміністратор, Є. Панчишин — господарчий, І.

Ривак, Я. Мандзій, А. Харкавців — члени Управи.

Контрольна комісія: дд. Д. Багрій — голова, Л. Костелина, О. Ільчишин, М. Сорока.

Товариський суд: дд. адв. Юліян Куляс, інж. С. Голяш, М. Верещак, І. Карасейчук.

Склад новообраної Управи на

чолі з досвідченим сумівським ветераном, членом Управ від 1953 р. (після повороту з корейської війни), другом І. Павликом вказує на те, що стерно Осередку СУМА ім. М. Павлушкова спочиває далі в дужих руках своїх кращих членів.

В. К.

Запорожці славилися завзятістю не тільки в бою, але і в праці. Неменшу завзятість у виховній праці виявляють члени ланки СУМА «Запорожці» в Шікаго під доглядом свого виховника.

В ПОШАНІ ДО ГЕРОЯ

Як тільки одержано хвилюючу вістку про таємничо-трагічну смерть безкомпромісового борця революціонера за Українську Соборну Державу сл. пам. Степана Бандери, Провідника ЗЧ ОУН, то вже 18-го жовтня 1959 р. наша громада вшанувала покійного, беручи участь в Панахиді, яку відслужив парох української гр.-кат. Церкви Всеч. о. Володимир Козоріз.

Подібне зроблено і в інших українських церквах міста Бостону і околиць. Жалобну Академію, присвячену сл. пам. С. Бандери з ініціативи місцевого Осередку СУМА, та при активній співпраці місцевої станиці Пласту і громадян, влаштовано в неділю, 22-го листопада 1959 р., в парохіальній залі парохії Св. Юра в Бостоні.

Після Панахиди всі присутні зійшлися в церковній залі, де Жалобну Академію почато Апелем. Сумівці і Пластуни неперушно на стунко стояли в одностроях на сцені біля символічної могили, яка була накрита українським і революційним прапорами.

Голова місцевого Осередку СУМА друг Михайло Возьний, привітавши присутніх, коротким вступним словом згадав про життя і героїчну боротьбу Провідника сл. пам. С. Бандери та закликав присутніх вшанувати його пам'ять хвилинною мовчанкою.

Головну доповідь, присвячену сл. пам. С. Бандері, виголосив змістовно друг Орест Щудлюк.

Вірша, присвяченого сл. пам. С. Бандері, написаного другом Сергієм Кайком, віддеклямувала пані М. Кайко. Другого вірша, також присвяченого сл. п. С. Бандері, Миколи Поповича — віддеклямував учень Павло Возьний.

Друг Орест Щудлюк закликав присутніх складати по жертви на допомогу вдові по сл. п. С. Бандері, на що присутні радо свої по жертви склали збірщикам.

Жалобне зібрання закінчено подякою присутнім та відспіванням національного гімну.

Треба зазначити, що не лише члени СУМА та прихильники ОУН були активні в тих жалібних сходах, академіях і проголошеній жалоби, але вся українська громадськість без різниці партійної приналежності. Така постава свідчить про велику любов та щирі пошани, якими втішався сл. п. С. Бандера, Голова Українських Націоналістів, серед українського народу, за свою прямолінійну ідейну боротьбу за визволення України.

І тому в наших серцях немає місця для зневіри, ми ще вище підносимо прапор національної революції та згуртуємось біля нашого Проводу, щоб виконати і завершити заповіт наших хоробрих славних предків, Великих Провідників та борців за волю і славу нашої Батьківщини.

Це наш святий обов'язок супроти поляглих героїв в боротьбі за нашу поневолену, але не здолену Україну.

І. К.

*

Відність є тяжка річ. Часом вбиває в нас душу. Але часто є тим північним вітром, що перетворює людей на героїв.

Овід

Річні Загальні Збори Осередку СУМА в Сиракюзах

21 лютого ц. р., в залі Українського Народнього Дому відбулися одинадцять з черги річні збори Осередку СУМА в Сиракюзах.

Зборами проводила президія, в склад якої ввійшли: дд. Т. Іванів, П. Голь і В. Гусак. Присутні пильно прислухувалися звітам окремих референтів уступаючої Управи за минулий діловий рік.

Ця молодеча організація бере живу участь у нашому громадському і культурному житті, гуртуючи біля себе 88 членів, в тому числі 54 членів Ю. СУМА.

Касовий звіт виявив дуже добрий стан господарки, який виказує, що: в минулому році було доходів на суму 1.949,87 дол. Розходів 1.654,54 дол. За-

куплено до сумівської бібліотеки книжок і інших потрібних речей для Осередку на суму 102,82 дол.

Після дискусії й уділення уступаючій Управі абсолюторії, вибрано нову Управу на 1960 діловий рік, яку очолив д. П. Ткач із слідуючими членами: дд. В. Шпічка, П. Башуцький, О. Минько, М. Бартошик, В. Гусак, І. Щербаневич та інші.

На внесок д. В. Майковича схвалено 75.00 дол. із каси на слідуючі цілі: 25 дол. на прес-фонд сумівського журналу «Авангард», 25 дол. на АБН і 25 дол. на «Визвольний Фонд».

Збори закінчено відспіванням «Не пора, не пора».

В. Майкович

З листів до Редакції «Авангарду»

Дорогі Друзі!

Листа Вашого я одержала, за що щиро дякую, як рівнож вибачаюсь за неточний мій відпис.

Щодо одержуваних примірників «Авангарду», то прошу Вас надсилати мені 10, а не вісім, як Ви згадали. Хотяй відборців нас й є вісім, але я хочу його поширити серед своїх знайомих, які стоять трохи осторонь від української спільноти, а від молоді зовсім.

Во на правду цей журнал є дуже цікавий і ми мусимо придбати для нього читачів. Не думайте, що я так собі пишу, щоб щось написати. Ні! Я читала цей журнал і навіть попросила старших про роз'яснення, що мені не було зрозумілим і я знайшла у ньому багато цікавого, і на правду мене він заохочує більше до праці.

Дуже Вам дякую за адресу та добру пораду щодо переписки з Ю. СУМ-ом в Канаді. На правду я їх подивляю і бачу, що вони заслуговують собі на те, щоб за них писати. Вони багато праці роблять. І тим самим було б добре, якщоб другі це саме зробили, де було б більш заохочення до праці та самовиправлення як в письмі, так і в мові, з чого може бути і мій хотяй не вповні доказ. Моя переписка з ними є нерозривна.

Остаюсь з сумівським привітом

Честь України!

Готов Боронити!

Н. Шиленко
Вензін-Шале, Франція.

Концерт дутої оркестри «Дніпро» при Осередку СУМА ім. «Київ» в Дітройті

17 січня 1960 р. відбувся в Дітройті концерт дутої оркестри «Дніпро» при Осередку СУМА ім. «Київ» під диригентурою д-ра В. Кушніра.

Відповідно до того концерту прибранна сцена, оформлена п. Ф. Токарчуком, та численна оркестра (43 особи різного віку, з малими дітьми включно), зробили на присутніх гарне враження.

В першій частині програми оркестра виконала понад дев'ять музичних творів.

По закінченні першої частини програми юні сумівки подали диригентові, під рясні оплески присутніх, китицю квітів.

По перерві виконала оркестра «Тріюмфальний марш» з опери «Аїда» — Джузеппе Верді.

Відтак д-р Кушнір представив присутнім п. Івана Кустодовича, піонера української музики в Дітройті, та учителя в дітройтських школах.

Пан Кустодович поінформував присутніх про свою діяльність в ділянці інструментальної музики та про потребу української оркестри в такому середовищі як Дітройт.

Під його диригентурою виконала оркестра «Соколи» — марш І. Ярославенка.

В другій частині програми оркестра виконала низку наших і чужих творів.

Висловити характеристику поодиноких музичних творів і видати оцінку їх виконання є доволі важко з огляду на неакустичну залу «Українського Народного Дому», яка для та-

кої численної оркестри як «Дніпро», зовсім не надається. Все ж таки і в тій залі можна було вичути виразну мелодійну лінію, пунктуальне темпо, відповідну динаміку, яка особливо при виконанні музичних творів дутою оркестрою є доволі трудною.

Вишукувати дрібні недотягнення при виконанні деяких творів було б недоцільним, беручи до уваги, що концерт виконували не професійні музиканти, а люди, які йдуть на проби оркестри по цілоденній праці. Треба подивляти посвяту і витривалість тих людей, які в таких обставинах поробили такі великі досягнення, які українці Дітройту мали нагоду почути на концерті.

Емоційно-настрійовою точкою концерту були українські коляди і щедрівки, які започатковано колядою «Бог Предвічний», спільно публіка й оркестра, під диригентурою д-ра В. Кушніра.

По закінченні концерту публіка нагородила оркестру довготривалими оплесками, так що диригент мусів кілька разів появлятися на сцені. І треба подивляти витривалість і посяту ентузіаста і знавця інструментальної музики д-ра В. Кушніра, та побажати йому дальших успіхів у його жертвенній праці.

Професор І. Сточанський

*

Від Ред. В наступному числі журналу надрукуємо біографію оркестри «Дніпро» пера д. Г. Королишина.

*

— Нема нічого неможливого для людини, що вміє хотіти, — сказав Мірабо. — Мусить бути, — ось закон, що керує успіхом.

ПРО ЗАСНОВАННЯ КНЯЖОГО ЛЬВОВА

(Закінчення з попер. числа)

Іхали поволі... Люди й коні були втомлені цілоденною погонею за диким звірем. Князь задумався. Та й було про що думати й чим журитись! Він згадав свої молодечі роки, що їх провів із княгиною-матір'ю та з братом Васильком на чужині. Малими сиротами залишились вони по батькові — князеві Романові, що загинув у бою з поляками під Завихостом у 1205 році. Вони не могли встоятись у боротьбі з різними боярами й іншими князями. Мусіли довго прожити в Ужгороді. Аж як вирости на кріпких юнаків, тоді по довгій боротьбі здобули назад землю свого батька. Але знову напали на них татари й князь Данило мусів платити їм данину та визнавати зверхність татарського хана. Та не трапив він надії, що вдасться йому визволитись від татарської зверхності. Потайки від хана укріпляв він свої міста й шукав нових пригожих місць, де було б добре побудувати нові міста й твердині, звідки міг би заступати татарам дорогу в свою державу. Для шукання таких місць, часто виправлявся на лви по далеких лісах. Так винайшов на північно-західнім пограниччі своєї держави місце, де побудував місто Жолм і добре укріпив його для оборони перед західними сусідами — поляками. Відтак задумав знайти подібне місце з південно-східніх сторонах держави, для оборони перед татарами. І коли їхав під цю гору, сподобав собі це місце й вирішив побудувати тут укріплений город.

Нарешті вершники виїхали на самий вершок і спинились на цій поляні, де ми відпочиваємо. Перед їх очима красувався безмежний простір заліснених горбів і вкритих травами долин. Тільки на протилежному горбі, де сьогодні катедра св. Юра, вони доглянули невелику дерев'яну будову з хрестом. Там був монастир.

— Коли Господь Бог уже вибрав собі це місце на осідок своєї святині, то нехай тут буде й нова столиця цього краю! — подумав собі князь.

— У цій хвилині відізвася син:

— Знаю твої думки. Ясний батьку! Тут хочеш побудувати новий город!

— Ти відгадав, сину! Тут побудую місто й твердиню. На цій поляні побудую оборонний замок, нижче нього княжий двір і церкву, а довкруги, в цій долині між горбами, міські будівлі. Це місто назву Львагород, або Львів, бо я тільки заложу його, а ти, сину, добудеш й будеш княжити в ньому.

— Спасибі, батьку! — відповів коротко молодий Лев.

По короткім відпочинку подалась уся дружина на протилежний горб, до монастиря на вечірню молитву.

За кілька днів одного ранку оживилась ця сторона, де сьогодні Високий Замок і Жовківське передмістя. Наїхало багато возів із теслами та всякими ремісниками й навезли багато всякого приладдя та харчів. Прибув і відділ княжого війська з міста Галича. Також прибув князь і ченці з монастиря. Вони посвятили основи

нового столичного міста. Відтак просидів князь із будівничими біля довгого стола до вечора й серед шуму праці докружи себе укладали й поправляли пляни замку, двора та міста.

Праця продовжувалась... Що кілька днів приїздив сюди князь. Його душа раділа, бо він бачив, як скоро будється нове місто. Вже замок, двір і церква були збудованими. Вже зазначено вулиці, а здовж них будувались ряди домів.

Уже й купці стали приїздити та просити дозволу осісти в місті. А котрі тільки проїздили через місто, радо платили мито й хвалили собі князя-господаря, що в доглядному місці, на перехресті шляхів, збудував город, де можна добре обміняти і торгувати всяким товаром із усіх сторін світу.

А князенко Лев усе доглядав роботи. Він також не лінувався попрацювати сокирою і пилою. На самім вершкуні гори побудував оборонну вежу. На сусідній горі поставив другу. Ця гора й до сьогодні зветься горою Льва.

Одного разу батько врадував свого сина гарним подарунком. Він привіз йому з міста Галича велику печатку, на якій був виритий лев, що пнеться на скалу.

— Це буде знак нового міста й всього Галицького князівства! — сказав князь Данило.

З цього приводу князенко Лев уладив великі лови й гостину на честь свого батька.

Це була, мабуть, остання радісна хвилина в житті князя

Данила. Дальші події принесли йому тільки журбу. Розпочалося непорозуміння з татарами. І хоч три роки пізніше римський папа прислав князеві Данилові корону й він укоропився на короля в Дорогичині в 1253 році, не одержав помочі від християнського світу проти татар і мусів на приказ хана поруйнувати свої замки. Це так пригнітило князя, що він скоро помер на 63-му році життя в 1264 році, а державу залишив синові Львові.

Князь Лев князував мудро й достойно. Він зумів визволитись з-під руки хана. А про його силу свідчить те, що він заходив аж до міста Кракова й на Шлеськ, здобув місто Люблин, а також прилучив закарпатські землі до Галицького князівства. Князував коло 40 років, вмираючи в 1301 році.

Від того часу Львів усе розбудовувався та був головним осередком Галицької землі.

— Тепер уже будемо знати про заложення міста Львова! — раділи юнаки. — Вашого оповідання ніколи не забудемо. Будемо його пам'ятати й переказувати другим.

— А тепер збираймося у дальшу дорогу! — відповів провідник. — Уже час повертатись домів.

Юнаки скоро поскладали свої речі й, цікаво розглядаючись навколо, помандрували доріжкою із Замкової гори до трамваю.

День мандрівки на Високий Замок проминав.

Р. Д.

*

— Я не можу, це неможливе! — сказав генерал Олександрові, коли йому не вдалося здобути штурмом мурів фортеці.

— Геть його! — скрикнув великий македонець, — для того, хто постановив перемогти, нема нічого неможливого, — і, ставши на чолі своїх військ, здобув ворожі мурі.

»ТРУДОВЛАШТУВАННЯ« БЕЗПРИТУЛЬНИХ

Ім'я його Агафон. Прізвище Клещов. 25 років життя. Колись працював піонервожатим, виховником в гуртожитку молоді, згодом — в бригаді сприяння міліції, де й виявив »великі« здібності. Національність — москаль. Активний, ідейно переконаний член партії. Для зміцнення партійного прошарку в московській жандармерії-міліції, відряджений парторганізацією (обкомом партії) на посаду молодшого лейтенанта залізнодорожної міліції. Стовідсотково перевірений КГБ. В 1958-59 рр. працює на станції Київ.

... Осінній вечір. Станція. Для Агафона Клещова наступає час вартування і »полювання«.

Один раз, другий раз пройшовся Клещов по платформі. Потім сів у приміський потяг, що прямує на Білу Церкву. Ще одна-дві хвилини і потяг рушає. Клещов переходить вагонами, приглядається до втомлених пасажирів-робітників. У »підозрілих« перевіряє документи, трудові книжки, посвідки з місця праці, проїзні квитки. В одному вагоні помітив двох юнаків.

— Ваші документи?

— Не маємо!

— Звідки? Як прізвища? Куди їдете?

— Льошка Косевур, Толя Самусенко. З будинку безпритульних. Втекли. Самі не знаємо куди їдемо. Хочемо влаштуватись на роботу.

— Чому втекли?

— Б'ють нас в будинку безпритульних. Їсти дають мало. Щодня голодні. Одягу не маємо... — Косевур показує молодшому лейтенанту міліції полатану, розірвану ватянку. Рукави її »просили каші«.

— Ну, і як з роботою? Улаштувались?

— Улаштовувались. Закінчили фабрично-заводські курси, поїхали на Північ. Там улаштовувались монтажниками. Приділили нас в бригаду здоровенних мужчин. Одержує бригада заробітну платню, а потім »зудять«. Перераховують заробіток і нас звинувачують, ніби заробіток малий: мовляв, працюємо на вас і за вас, ви наш хліб їсте. Слухали ми, слухали і нарешті самовільно залишили працю. Приїхали в Київ.

— Ну, а тут улаштовувались?

— Улаштовувались, але не беруть. Кажуть: їдьте назад, на Північ, розрахуйтеся там, звільніться з праці законно... А ми не можемо їхати назад, бо у нас валянки...

— До чого ж тут валянки? — здивовано запитує Клещов. — Украли?

— Ні, валянки північні. Казьонні. — Обидва юнаки показують свої ноги в старих полатаних валянках. — Їх потрібно повернути, а в чому будемо ходити?

— Ось що, хлопці, залазьте на третю полицю і спіть спокійно. Я затримувати вас не буду. — Клещов хитрувато підсміхнувся.

— А де затримаєте нас? На останній зупинці?

— Та ні, спіть спокійно! — запевнив Клещов.

Після того, як Косевур і Самусенко заснули, Клещов відшукав знайому провідницю вагонів і сказав їй:

— Там, в шестому вагоні, на третій полиці два типи сплять. Наглядай за ними. Під час руху з потягу не вискочать, а на кінцевій станції — це вже моя справа, що з ними робити.

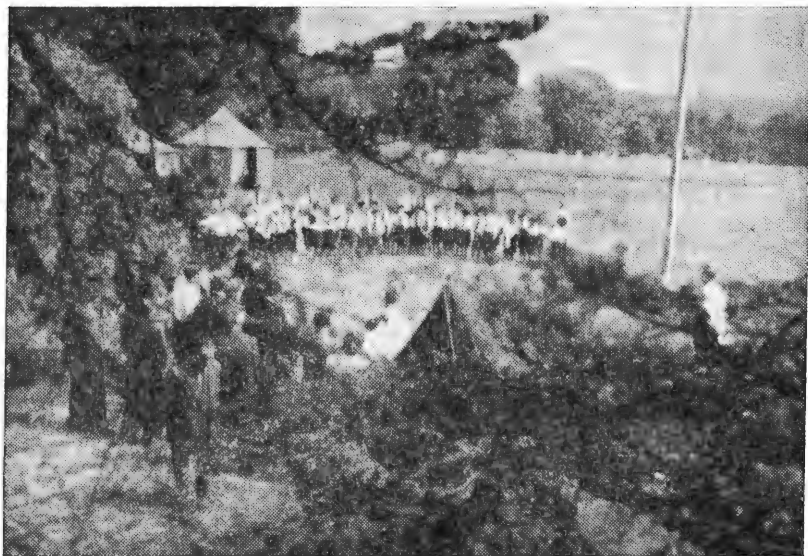
— Зловили свіжу дичину? — запитала провідниця.

— Зловив. Наглядай! — наказав жандармський мисливець.

На останній станції Клещов заарештував невинних юнаків, а згодом суд «трудовлаштував» їх на примусові праці. «Бездокументні» — обґрунтував суд свою постанову.

* * *

Одного разу, полюючи за черговою «дичиною» (за українською молоддю), москаль Клещов знову вартував на станції. Переконтролювавши залю пасажирів 3-ї класи (найгіршої, де чекає на потяги тільки «чорна кость»), Клещов помітив у вокзальному

Ось уже літо і наближається час сумівського таборвання. Крайові Управи СУМ-у вже заздалегідь готують таборів програми, виховно-адміністративний склад команди таборів і все, що конче потрібне для успішного й приємного таборвання. На фото. вид на частину табору юнацтва СУМ-у в Англії.

тунелі міцного юнака в піджаці з чужих плечей, з яскраво-кольоровим «кашне» на шиї. Юнак стояв, оточений хлопчачками, і сипав на всі боки географічними назвами.

— Всюди бував! Всюди. Навіть в тюрзі сидів! — говорив він слухачам.

Підслухуючи розмову, Клецов непомітно підкрався до хлопчачків, захоплених оповіданням.

— Тс-с-с-с! Мільтон! — затсикав один.

— Пізно тсикаєш! — відповів Клецов, націлюючись оком на міцного юнака. — Ану, що ти за «птаха»? Документи? »Олександр Чумаченко«, — вичитав жандарм з паспорту юнака. Ага! Ось воно що! Гайда в міліцію, там розберемося. — З цими словами молодший лейтенант повів до міліційної вартівні на станції Чумаченка. А там «розібрались».

Разом з матір'ю, Олександра вивезли на будівництво в Кам'янськ-Уральський. Мати весь час працювала в холодній воді, перестудилась і померла. Малий Олександр залишився круглою сиротою. Батько вбитий на війні. Ходив Олександр до всіх московських «благодетельних» установ. Сам оббивав всюди пороги, прохаючи улаштувати його в будинок безпритульних. І всюди гнали його, як бездомного пса. Нарешті не витримав і приїхав на рідну Україну.

— В тюрмі сидів? — запитали в міліції.

— Не сидів і сидіти не бажаю. За тюрму прибрехав, щоб їсти давали.

— Не сидів, так посидиш. Ти втік з Кам'янськ-Уральську... Безбатченко.

Сидить Олександр в камері. Щодня гонять на тяжку роботу: вантажити, розвантажувати. Не під силу неповнолітньому Чумаченкові така робота. Але ж... десь потрібно спати, щось потрібно їсти. З міліції не звільняють. Отже «трудолаштували!»

Кам'янськ-Уральська міліція повідомила, що дійсно був такий Олександр Чумаченко. Родом з України. Але ніяких гріхів за ним не числяться. В цей час на будівництво Братської ГЕС від'їздив черговий ешелон з українськими запроторенцями. Клецов вирішив «трудолаштувати» і Чумаченка. Але той категорично відмовився:

— Не можу. Не хочу!

— Чому? Все життя хочеш бути бродягою? Силою відправимо! — розізлився Клецов.

— Не відправите... Мене потрібно законно заарештувати і судити. Я — злочин!

Почався допит. Нарешті з'ясувалося, що історію з крадіжкою Чумаченко вигадав.

— Для чого? — допитував слідчий прокуратури.

— Для чого? В своєму житті арештованим ще не був. На допиті в міліції говорив правду. Не повірили, посадили за ґрати. Потім намагалися відправити мене на Братську ГЕС. Я й вигадав всю цю історію. Поки досліджували, минав час, я мав що їсти й де спати. Ешелон на Братську відійшов, а я залишився тут...

Однак «історія» з крадіжкою не врятувала Чумаченка від запроторення. Його вивезено знову до Кам'янськ-Уральського... »Трудолаштували!«..

»Турботна« робота у москаля, молодшого лейтенанта московської жандармерії. Дуже «турботна» робота!? Навіть і в ніч під

новий рік немає він «спокою». Звільнившись від служби, Клецов поїхав потягом до Борисполя. Там мав зустріти і заарештувати «дружка».

— Товаришу молодший лейтенант! — гукнув знайомий провідник вагонів. — В сусідньому вагоні їде якийсь юнак. Щось він мені дуже підозрілий... Прошу перевірити!

Москаль Клецов заходить до сусіднього вагону. Дійсно, їде юнак.

— Що, їдеш? — запитує мільтон.

— Так, їду, а тобі що з того? Їду з колонії примусової праці. А що далі? Сам знаю, куда їду. Зрозуміло?

— Не зрозуміло. Ану, вставай. На станції поговоримо.

На станції, в міліції, з'ясувалося, що юнак, на прізвище Івчик Анатолій, дійсно відбув ув'язнення в так званій трудовій колонії. Народжений 1939 року. Сирота. Їде до дядька. В довідці, що її видано Івчику в час звільнення, так і записано: їде до дядька — і точна адреса. Там Івчик має надію улаштуватися на працю Бродяжничати — цього він не бажає.

— Ну, що ж, коли їдеш до дядька, щасливої дороги... Документи в порядку. Можеш їхати спокійно далі...

Минали дні. Аж одного разу, «товариш по праці», такий же московський жандарм, як і Клецов, розповів, що потягами у всі кінці їздить юнак, здається, бездомний. А Клецову цього тільки подавай, і кинувся він на розшуки. Нарешті розшукав. Кого? Того ж таки Анатолія Івчика...

— Злазь, дружок, з потягу і давай в міліцію! — наказав Клецов.

В міліції Івчик відверто розповів гірку правду: «Побував на всіх підприємствах міста, але всюди бояться взяти до праці». У в'язниці сидів. Коли б чого не сталося». Нарешті Івчик пішов у редакцію газети «Молодь України». Тут, думав, напевно, не тільки уважно вислухають, а й обов'язково допоможуть. Прийняв Івчика заступник головного редактора. Коли він зрозумів мету відвідин, зателефонував до секретаря міського комсомольського комітету і відіслав Івчика до нього. П'ять годин чекав Анатолій на секретаря. Нарешті той закликав його.

— До кого звертались в справі трудовлаштування? — запитав секретар.

Івчик відповів коротко.

— Прийдете завтра. — На цьому авдієнція у секретаря закінчилась.

— Не сумуй, ми тобі допоможемо, — запевнили в міліції. — А тепер підеш до камери спати.

— Піду й до камери. Ліпше спати в арешті, ніж в потязі. Міліціонер не зачепить, — сказав весело Івчик...

Наступного дня сталося чудо. Міліціай запросив Івчика до відділу кадрів мостопотягу ч. 812. (Мостопотяг — спеціальний залізничний потяг, з робітниками, які будують залізничні мости та ремонтують їх). Там потрібно було робітників. Та начальник

Поширюйте видання СУМ-у!

відділу кадрів сказав таке міліцаю: «Якщо міліція привела когонебудь, щоб улаштувати на роботу, ми таких не приймаємо. Коли б мільйонер улаштував на працю власну дружину або брата, — інша справа, а то якогось »жулика!»

Все ж таки Івчика на працю прийняв сам начальник мостопотягу. Улаштував і в гуртожиток. Чесно працював Анатолій, а навіть захопився й спортом. Тільки начальник відділу кадрів не забув, що його обійшли. На одній вправі в кошівку Івчик посварився з якимось робітником мостопотягу. У висліді побилися. Начальник кадрів негайно звільнив Анатолія з праці. А що означає звільнення з праці для юнака, який немає мешкання, рідних, праці, а в минулому — тяжке життя безпритульного!

Два місяці жив Івчик без праці, в шатрі з гілок, на березі річки. Два місяці жив голодний, немаючи в кишені ані копійки. Знову оббивав пороги підприємств, прохаючи праці... Всюди категорично відмовляли.

І нарешті...

»Транспортному прокурору Київсько-Московської залізниці. Від громадянина Івчика Анатолія. Пояснення.

В ніч на 19 липня 1959 року я вчинив на станції крадіжку. Я зломив замок на дверях кладовки і взяв там дві пари гумових чобіт та два халати, бо в мене не було ніяких середників для існування. Я більше двох діб не їв, а жебрати грошей або продуктів я не міг. Від 7 травня я не працюю. Крадіжку виконав сам. І тільки з однією метою, думав, що в кладовці є якісь продукти і я зможу взяти щось поїсти для себе...«

»П'ять років ув'язнення« — ухвалив суд, замкнувши Івчика до в'язниці.

*

Запитується: За що? Чому »справедливий« і »найдемократичніший« в світі московський суд не замкнув до в'язниці тих, які штовхнули Івчика на дрібну крадіжку? Чому не замкнув директорів підприємств, секретарів парторганізацій, начальників відділів кадрів, які не приймали Івчика на працю? Хто винен? Івчик — круглий сирота, чи московський окупант на Україні?

Тож якою величезною облудою і найбрутальнішою брехнею виглядає в ССРСР так зване святкування »дня молоді« 28 червня, яке відбувається щорічно! Яким перфідним підступом виглядають всі галасливі заяви московської компартії та її відпоручників в Україні, що українська молодь »безмежно дякує Москві за щасливе своє життя« в Україні! Брехня, брехня і ще раз брехня!

(Ця стаття написана на підставі офіційних матеріалів, вміщених в московській пресі, зокрема в »Комсомольській правді«).

А. Микулин

Чи справді ми так обтяжені працею, щоб не могли присвятити години денно самоосвіті? Кароль Фрост, швець з Вермонту, постановив учитися денно одну годину; з часом він став одним з найславніших математиків в З'єдинених Державах Америки.

О. Марден »Воля й успіх«.

КОМУНІКАТ

Пленуму Центральних Органів СУМ-у

В днях 19-21 березня 1960 року в Брюсселі — Бельгія, відбулося Пленарне засідання Центральної Управи СУМ-у за особистою участю, як складова частина Пленуму Центральних Органів СУМ.

Цілий Пленум тривав від 15-го лютого до 15-го квітня 1960 року складаним способом, тобто за особистою участю і референдарно. Управнених до участі в Пленумі нараховувалось 19 осіб, себто всі члени діючої Центральної Управи, Голови Центральної Контрольної комісії і Центрального Товариського суду та Голови 10-ти Крайових Управ СУМ-у.

Кореспонденційно участь в Пленумі взяло 6 осіб, а в засіданні за особистою участю 9 осіб, (2 з Англії, 4 з Німеччини і 3 з Бельгії), себто більше ніж 2/3 управнених до участі в Пленумі.

На засіданні за особистою участю широко розглянено звіти з діяльності Центральної і Крайових Управ СУМ-у та передискутовано ряд важливих питань, зв'язаних з діяльністю Спілки Української Молоді в цілому. Стверджено на основі звітів деяке послаблення активності серед старших членів, натомість великий чисельний приріст Юнацтва СУМ-у та посилення праці виховних кадрів. Під сучасну пору у 8-ох країнах є зорганізовано 110 Відділів Юнацтва СУМ-у, які проводять регулярно виховну працю. В літньому сезоні 1959 року було влаштовано 20 виховно-вишкільних таборів, в яких взяло участь біля 2.500 юнаків і юначок. Крім того було влаштовано декілька вишкільних і мандрівних таборів для старшого Юнацтва та понад 10 вишкільних курсів для виховників. Рівночасно з чисельним зростом Юнацтва збільшилось також число виховників, однак подекуди відчувається дальший брак їх. Для ведення виховної праці відчувається брак приміщень як для таборів і осель, так і для постійної праці на місцях. В деяких країнах сильніші Осередки або Крайові Управи придбали на власність доми та оселі. Інші користуються такими приміщеннями українських та чужих установ.

Одним з головних рішень Пленуму було прийняття Правильника Юнацтва СУМ-у, який уможливить однородний стиль праці в Юнацтві СУМ-у по всіх країнах. Затверджено також Правильник Центральної Контрольної комісії, Центрального Товариського суду та Фонду Господарської Розбудови. Крім того покликано до життя дві Комісії — Організаційну, завданням якої є опрацювати Правильник для дійсних і старших членів СУМ-у для затвердження черговому Конгресові СУМ-у та Господарсько-Фінансову, яка має розпрацювати господарсько-фінансовий план на довшу мету. Затверджено також бюджет Центральної Управи до кінця каденції, розглянено і затверджено плани праці та прийнято ряд постанов.

Центральна Контрольна комісія перевірила працю секретаріату, фінансово-господарського діловодства, видавництва та поробила свої ствердження і завваги до цілости праці СУМ-у.

В кінцевих постановках Пленуму підкреслено потребу реорганізації старших членів СУМ-у під кутом праці над вихованням молодших членів. 1960-ий рік проголошено Ювілейним Роком СУМ-у, в якому всі клітини СУМ-у на всіх теренах святочно відзначать 35-ліття оснування одноіменної Спілки на Рідних Землях (1925) та 30-ліття від часу її насильної ліквідації московсько-більшевицьким окупантом (1930 р. — харківський процес), вшановуючи славу пам'ять її основоположників.

В справах Юнацтва постановлено проголосити місяць **травень** кожного року — Місяцем Юного Сумівця, а в програмі виховно-вишкільних таборів Юнацтва в 1960 році відзначити 35-ліття оснування СУМ-у в пов'язанні з визвольною боротьбою України останніх десятиліть. В 1961 році до змісту програми включити шевченкознавство з приводу 100-ліття від дня смерті Т. Г. Шевченка, як ідейного надхненника відродження української нації. Ці роковини відзначуватимуть також всі клітини Спілки Української Молоді окремими святкуваннями, імпрезами та поглибленням знань і ідейного збагачення всіх членів СУМ-у.

Сумівські Здвиги в 1960 році проходять під кличем: **»ГЕРОІ, БОРЦІ ЗА ВОЛЮ УКРАЇНИ — НАШ ІДЕАЛ І ДОРОГОВКАЗ«.**

**Президія Пленуму
Центральних Органів СУМ-у.**

15. 4. 1960.

З П О С Т А Н О В ПЛЕНУМУ ЦЕНТРАЛЬНИХ ОРГАНІВ СПІЛКИ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ

Пленум Центральних Органів Спілки Української Молоді, що відбувся в часі від 15 лютого до 15 квітня 1960 року в складаній формі (кореспонденційно та за особистою участю) та в якому взяли участь члени Центральної Управи СУМ-у, Голова Центральної Контрольної комісії СУМ-у, Голова Центрального Товариського суду СУМ-у і Голови Крайових Управ СУМ-у, розглянувши стан діяльності Спілки Української Молоді та її Керівних Органів під сучасну пору, виносить наступні ствердження і постанови:

А. ЗАГАЛЬНІ СТВЕРДЖЕННЯ

Спілка Української Молоді на чужині, яка в цьому році відзначає 35-ліття оснування одноіменної Спілки на Рідних Землях та 30-ліття від часу її насильної ліквідації ворогом, є прямим продовженням ідейного і політичного «вірую» попередньої Спілки. На тих засадах і з тим же виховним ідеалом проводиться праця над вихованням молодого покоління, яке службу Богові і Батьківщині ставить за ціль свого життя.

Спіраючись на свої ідейні заложення, Спілка Української Молоді на чужині бачить сенс свого існування в продовженні місії української еміграції бути представником Воюючої України перед вільним світом. Тому Спілка Української Молоді використовує кожную нагоду для того, щоб озброюватись в знання і досвід, потрібні для ведення виховної праці серед найширших кругів української молоді, підготовляючи її на ідейних, жертвених, високохарактерних і свідомих українців. Своє завдання Спілка Української Молоді хоче сповнити в оперті і за всебічною підтримкою всієї української громадськості, духовенства та українських установ і зокрема батьків виховуваної молоді.

Спілка Української Молоді, виходячи зі ствердження, що для успішного виховного процесу молоді потрібне досконале виховне середовище, робить все можливе, щоб таке середовище зміцнити. До такого середовища крім здорових українських родин, Церкви, рідних шкіл і українських установ, виховна організація має дати синтезу і завершення виховного процесу в гармонійній пов'язаності з минулим і сучасним України та оточуючим нас світом. Геройська боротьба українського народу за відвічні ідеали Добра, Правди і Справедливості, що єдино гарантуються наявністю власної держави, є тим головним стрижнем виховної програми, яким послуговується СУМ. Зокрема визвольні збройні змагання, почавши 1917 роком, через підпільні дії СУМ-СВУ, УВО-ОУН, врешті воєнні дії УПА, мають дати канву для вироблення світогляду молодого українського покоління.

Тому, що в виховному процесі велику роль відіграє живий приклад виховників і старших, Спілка Української Молоді поручає дійсним і старшим своїм членам бути на висоті своєї моральної поведінки та національно-суспільних завдань.

Реалізуючи свої програмові завдання, Спілка Української Молоді стала невід'ємно-інтегральним складником українського суспільного життя в більшості країн української діаспори.

Праця Спілки Української Молоді, зокрема в її юнацькому секторі знаходить чимраз більше признання як з боку своїх, так і чужих чинників.

Старші члени СУМ-у, що з багатьох причин не пройшли нормального процесу в своїй організації, виявляють подекуди ознаки збайдужіння і неактивності, забуваючи при тому своє завдання сприяти виховній праці серед dorостаючої молоді.

Факт послаблення активності серед дорослих членів в загальному компенсується посиленням праці виховних кадрів та постійним чисельним ростом Юнацтва СУМ-у.

(Повний текст Постанов буде в «Бюлетені» ЦУ СУМ-у)

Місяць травень — місяць юного сумівця

До Української Громадськості,
Членів і прихильників СУМ-у!

ДОПОМОЖІТЬ В НАЦІОНАЛЬНОМУ ВИХОВАННІ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ!

З усіх сторін можна почути тривожні голоси: «Рятуймо нашу молодь, бо марно пропаде серед несприятливого доброду вихованню середовища!» «Зарадьте якомсь, щоб нашу молодь відвернути від розкладової і погубної літератури!» «Допоможіть навчити нашу молодь любити й шанувати своє рідне!» Інші знову спізнені голоси нарікають: «Яке нещастя! Четверо дітей вивів у люди, а вони мене на старість соромляться і до мене своєю мовою не заговорять».

Коли ж дивитись на цю проблему зі становища українських національних інтересів, то справа представляється не менш погано. Велика частина молоді навіть від свідомих національно батьків не тільки що відчужується від рідного пня, а просто йде

в полон всього, що чуже чи то з матеріальних спонук, чи з недостатнього знання свого національного походження і культури свого народу. Тому ідея визволення України, задля якої більшість сучасного еміграційного покоління рішила змагатись в умовах чужини, є в поважній небезпеці, бо з часом може забракнути перемників для її продовження.

Дещо краще стоїть справа з молоддю, що вчащає до рідних шкіл, до Церкви і належить до виховних молодечих організацій. Ця частина молоді, хоч числом слабша, дає все таки надії на створення здорового українського ядра на чужині, що понесе далі прапор наших ідей і ідеалів.

Спілка Української Молоді, що з непослабленою енергією працює вже від літ над реалізацією виховних плянів та зуміла об'єднати в своїх рядах кілька тисяч юнацтва, організувати щорічно табори й оселі, вишколювати постійно виховний персонал, видавати найкращі фахові літератури, стоїть тепер перед ще більшими завданнями. Досі проведена праця була тільки початковою фазою, а тепер повинна прийти методична праця, розрахована на довший протяг часу з узглядненням цілої виховної системи в віці від 6 до 18 літ. Така система вже є опрацьована і чекає на свою реалізацію.

Наскільки СУМ виконає поставлені перед ним завдання буде залежати не тільки від соток ідейних і відданих виховників, від жертвенності старших членів, але в найбільшій мірі від підтримки, яку наша Спілка одержить від всієї української громадськості. Справа національного виховання нашої молоді, це справа чести всього нашого суспільства. В першу чергу це справа батьків дітей, відтак Церкви, рідної школи і українських установ, які творять для того сприятливе виховне середовище.

Спілка Української Молоді зосереджує свої зусилля на використання вільного від зайняти часу в молоді, щоб той час заповнити цінним змістом національного виховання. В тому однак потрібно співпраці і батьків і Церкви й українських установ та жертвенності всього суспільства.

Ми привичмо нашу молодь любити й шанувати своє рідне, коли зуміємо надати тому рідному імпонуючих молоді форм; коли наші видання матимуть естетичне й багато ілюстроване оформлення; коли наші домівки, оселі й табори не будуть уступати подібним чужим заведенням; коли наші виховники будуть озброєні достатньою фаховою літературою; коли для керування справами виховання, ми зможемо вдержати сильний педагогічний центр.

Маштаби запланованої нами праці дорівнюють маштабам державного планування виховання молоді з тією різницею, що держава виділяє на виховання поважні кредити, а ми розпоряджасмо тільки мізерними членськими вкладками і безкорисною ідейною працею сотень виховників. Це є половина нашого бюджету, а другу половину ми змушені просити в суспільства, що й робимо цією дорогою, проголошуючи збірку на **ФОНД ЮНАЦТВА СУМ**.

Тому не жалійте важко запрацьованого гроша, а придійте з негайною і щедрою підтримкою, бо ціль, на яку даєте — це суспільне забезпечення на майбутнє. А звичайно говориться, що забезпечення це найкраща ощадність і найрентовніша інвестиція.

Для жертводавців, що були б готові прийти з поважнішою матеріальною підтримкою на **ФОНД ЮНАЦТВА СУМ**-у є перед-

бачено надання почесних звань в формі відповідних грамот:

- МЕЦЕНАТ ЮНАЦТВА СУМ-у — найвище звання;
- ДОБРОДІЙ ЮНАЦТВА СУМ-у — звання другого ступеня;
- ФУНДАТОР ЮНАЦЬКОГО ФОНДУ — звання 3-го ступеня.

Цим званням відповідає висота складеного датку, згідно з окремими інструкціями в розпорядженні збірщиків.

Віriamo, що наш заклик знайде належне зрозуміння, а тим самим поставлена ціль і виховні завдання будуть досягнені.

**ДОРОЖІМО НАШОЮ МОЛОДДЮ — МАЙБУТНІМ УКРАЇНИ!
ДАЙМО НАШІЙ МОЛОДІ ВСЕ НАЙКОНЕЧНІШЕ
ДЛЯ ЇЇ ДУХОВОГО РОСТУ!**

**СТВОРИМ МІЦНІ ОСНОВИ ПІД ОРГАНІЗОВАНЕ ЖИТТЯ
НАШОЇ МОЛОДІ!**

СТАВАЙМО МЕЦЕНАТАМИ, ДОБРОДІЯМИ І ФУНДАТОРАМИ!

**Центральна Управа
Спілки Української Молоді**

Розбудувуймо наш сумівський журнал . . .

На наш заклик в «Авангарді» ч. 4/54 в справі приєднання нових передплатників і більшого поширення нашого сумівського журналу, до цього часу відгукнулись:

Друг **Ярослав Кутний** — кольпортер Осередку СУМ-у в Мельборні, Австралія, приєднуючи 30 передплатників на 1960 рік. До цього часу Осередок побирив для кольпортажі тільки 10 примірників.

Друг **Василь Хмиляр** — кольпортер Осередку СУМА ім. ген. Грицяя-Перебийноса в Рочестер, США, приєднав 25 нових передплатників на 1960 рік та для кольпортажі замовив по 25 примірників кожного числа.

Друг **Іван Рак** — кольпортер Осередку СУМ-у в Лестер, Вел. Британія розпродав 10 примірників числа 4/54 та замовив 15 примірників чергового числа.

Друг **Теодор Царик** — кольпортер Осередку СУМА ім. І. Листопада в Балтімор, США, переслав передплату від 13 передплатників на 1960 рік, приєднуючи одного нового передплатника.

Цією дорогою Адміністрація журналу «Авангард» висловлює признання дд. В. Кутному, В. Хмиляреві, І. Ракові і Т. Царикові та ставить їх за приклад до наслідування.

Якщо всі наші Друзі Кольпортери і передплатники підуть цим шляхом, то Центральна Управа СУМ-у зможе без сумніву поставити журнал «Авангард» на високому технічному і редакційному рівні та відповідь всім потребам і вимогам нашого членства і наших читачів.

ХТО ЧЕРГОВИЙ?

ПОШИРЮЙТЕ І КОЛЬПОРТУЙТЕ ВАШ ЖУРНАЛ «АВАНГАРД»!

Адміністрація.

ПОРУЧАЄМО ВИДАННЯ »ШЛЯХУ ПЕРЕМОГИ«

I. Для молоді:

Ц і н а

Леся Храплива	\$	£	Bfr.	DM.
ОТАМАН ВОЛЯ	2.00	0.10.0	70	5.00

Повість для молоді. Стор. 271.

Ольга Мак

БОГ ВОГНЮ	6.00	1.10.0	210	15.00
------------------	------	--------	-----	-------

Повість з бразилійського життя в трьох томах. Стор. 965.

Олекса Воропай

ЗВИЧАЇ НАШОГО НАРОДУ	3.00	0.16.0	100	9.00
-----------------------------	------	--------	-----	------

Етнографічний нарис.
Том перший. Стор. 456.

Юрій Тис

ЖИТТЯ ІНШОЇ ЛЮДИНИ	1.50	0. 8.0	50	4.00
---------------------------	------	--------	----	------

Повість. Стор. 176.

Петро Кізко

УСТИМ БЕЗРІДНИЙ	1.50	0. 8.0	50	4.00
------------------------	------	--------	----	------

Повість. Частина I-ша. Стор. 175.

Ольга Лубська

КОЛОСНЯ ШЕЛЕСТИТЬ	0.30	0. 2.0	12	1.00
--------------------------	------	--------	----	------

Поезії. Стор. 54.

II. Для юних сумівців і дітей:

Леся Храплива

ВІТЕР З УКРАЇНИ	2.00	0.10.0	70	5.00
------------------------	------	--------	----	------

Оповідання та казки для дітей.
Стор. 144. Ілюстровані.

Книжки можна набути в українських книгарнях, кольпортерів »Шляху Перемоги«, або у видавництві:

Verlag Schlach Peremohy, München 8, Zepelinstr., 67, Germany.

Ціна цього примірника: ЗДА і Канада — 50 ц., Британія — 3 ш.,
Австралія — 5 ш., Франція — 200 ф. фр., Бельгія — 20 б. фр.,
Німеччина — 1.30 н.м. В інших країнах — рівнювартість 50 ам. ц.

Канадсько-Український Бібліотечний Центр

З Друкарні Української Видавничої Співпраці в Лондоні

Канадське Товариство Приятелів України

Торонто — Канада

Printed by Ukrainian Publishers Ltd.,
237, Liverpool Rd., London, N.1.